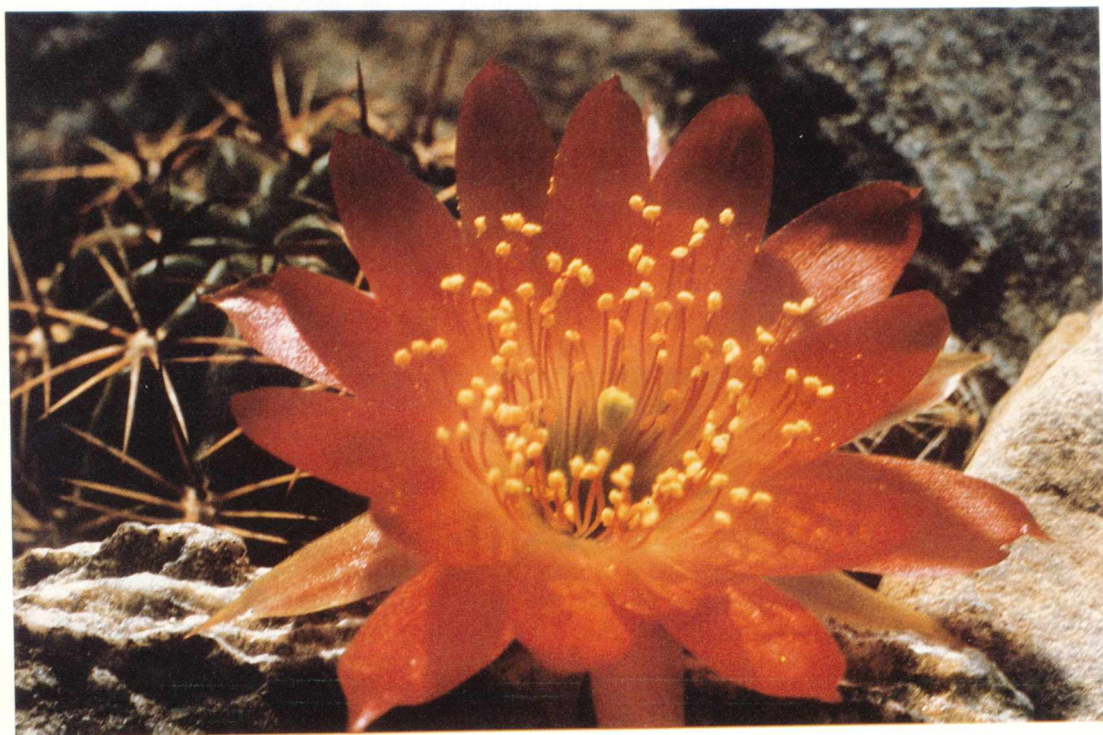

succulenta

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING
VAN LIEFHEBBERS VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

Lobivia hertrichiana KK 1773

Foto: G. Winkler

ISSN 0039-4467

66ste JAARGANG
No. 5
MEI 1987

PHYLLO-sofie

P. VAN VEEN

Het is zeer wel mogelijk om in afdelingsverband heel interessante bijeenkomsten te organiseren met gebruikmaking van het materiaal, dat in de diatheek voorradig is. Ik wil dit nog maar eens illustreren aan de hand van hetgeen wij in onze eigen afdeling doen. Wederom herhaal ik, dat andere afdelingen alles misschien veel beter uitvoeren en meer succes hebben, doch ik heb hierover in ons maandblad nooit iets gelezen. Wilt u meewerken aan interne propaganda, wilt u bereiken, dat de verspreid wonende leden in uw omgeving zich haasten om zich bij u als afdelingslid aan te melden, dan moet u ook vertellen wat voor aantrekkelijke facetten aan dit afdelingslidmaatschap bij u zijn verbonden. Onbekend maakt onbemind!

Eén of twee maal per jaar maken wij gebruik van de dia's, die in de diatheek ter beschikking staan. Dat zijn dan geen dure avonden voor onze afdeling, want we betalen alleen maar de portokosten voor het verzenden van en naar Breda. Voorts moet men een belangrijk punt voor ogen houden: de leden van de afdeling weten zeer weinig van hun cactussen en/of vetplanten af. Dat klinkt natuurlijk een beetje gek, maar hun hobby is over het algemeen het houden en verzorgen van succulenten. Aan de hand van hetgeen ze op de vensterbank of in de kas hebben, vergaren ze enige kennis op het gebied van de nomenclatuur en slechts een enkeling gaat zich daar intensiever mee bezighouden. Dergelijke lieden worden in onze kring al gauw als specialisten beschouwd, hoewel ze dit meestal slechts zijn zonder wetenschappelijke achtergrond. Uitgaande van het feit, dat de meeste leden dus niet gebukt gaan onder een te grote dosis namenkennis, is het van belang, ze enigermate wegwijs in deze materie te maken en dan moet je bij het begin beginnen. Geen uitgebreide soortenkennis, doch in eerste instantie het onderscheiden van de belangrijkste geslachten. Dan is men al een heel eind gevorderd.

Aan de heer **Mevisen** vragen we dan ook als voorbereiding van onze diaavond om toezending van telkens 5 dia's van b.v. 10 belangrijke cactusgeslachten: Mammillaria, Echinopsis, Rebutia, Gymnocalycium en vult u zelf maar verder in. In totaal zijn dit dus 50 dia's, hetgeen voor een avondvullend programma ruim voldoende is. Op de afdelingsavond projecteren we van ieder geslacht 4 dia's en aan de hand daarvan wordt een uitgebreide toelichting gegeven. Alle specifieke kenmerken worden zoveel mogelijk naar voren gehaald, lichaamsbouw, bedoorning, bloeiwijze enzovoort. Dat behoeft niet door één persoon te gebeuren, het kan een interessante samspraak worden van leden, die de verschillende geslachten uitvoeriger hebben bestudeerd dan wel een uitgebreide collectie van één geslacht in hun verzameling hebben opgenomen. De één heeft immers een voorkeur voor Gymno's, de ander verzamelt Rebutia's of Lobivia's. Ik ken zelfs leden, die zoveel mogelijk Astrophytums of Copiapoa's vergaren.

Dit vergelijken van geslachten is voor de beginnening al erg instructief en tegen het einde van de avond kan dan worden nagegaan, of men er wat van heeft opgestoken. Dan krijgt ieder der aanwezigen een papiertje met de nummers 1 - 10 erop. De overgebleven dia's worden in volkomen willekeurige volgorde getoond en iedereen schrijft in volgorde van vertoning de geslachtsnaam op. Het klinkt erg schoolmeesterachtig, doch naar onze ervaring doen de meeste aanwezigen er met animo aan mee en daarom gaat het uiteindelijk, een gezellig samenzijn, waarbij men ook nog wat opsteekt.

Lobivia hertrichiana Backeberg

G. WINKLER

Toen ik me zo'n 20 jaar geleden intensiever ging bezighouden met cactussen, vond ik in het enige cactusboek dat ik toen bezat een opmerking die me zeer aansprak. Ze hield in dat als men een voorliefde had voor een rijke bloei in een grote kleurenpracht, men *Lobivia*'s moest gaan kweken. Ik probeerde dan ook een *Lobivia* te bemachtigen, hetgeen voor een beginner toen helemaal niet zo eenvoudig was doordat ze in bloemenwinkels nauwelijks aangeboden werd. Uiteindelijk vond ik bij een vriend van mijn vader een plant, die aangeduid stond met de naam "*Lobivia schneideriana*" en die verschillende grote spruiten had. Tot mijn grote vreugde mocht ik er een hebben, die ondanks mijn behandeling aan de wortel kwam en zelfs begon te groeien.

In het bovengenoemde cactusboek stond ook *Lobivia schneideriana* vermeld en ik las dat ze beigegekleurig bloeide. Daar deze kleur bij geen enkele andere in dat boek genoemde *Lobivia* vermeld werd, was ik ervan overtuigd een grote zeldzaamheid te bezitten en verheugde me al op de eerste bloemen. Deze voorpret duurde drie jaar. Toen kwam de ontgoocheling; de plant ging bloeien maar de bloemen waren rood, alleen maar rood! Dus was het geen *L. schneideriana* die op mijn vensterbank stond. Ik trachtte toen mijn *Lobivia* te determineren. Mijn bibliotheek was ondertussen uitgebreid met Backebergs *Kakteenlexikon* en dat keek ik erop na. Ik ontdekte dat mijn plant in "serie 4", *Hertrichianae* thuishoorde. Ik vergeleek de beschrijvingen met de feiten in de bloempot. Ik telde ribben en dorens, mat hun lengte en vergeleek hun kleur, maar vond geen volledige overeenstemming met een der beschrijvingen in het boek. Teleurgesteld zette ik de plant weer op haar plaats.

Later kwamen nog meer planten in mijn verzameling die in Backebergs serie 4 ingedeeld zijn, zoals *L. allegraiana*, *L. binghamiana* en *L. incaica* maar ook hier ontbrak een volledige overeenstemming met de beschrijvingen in het *Kakteenlexikon*.

In "Die Cactaceae" band 3, p. 1412ff bespreekt Backeberg zijn serie 4 en behandelt daarbij 5 soorten, te weten *L. hertrichiana*, *L. binghamiana*, *L. allegraiana*, *L. incaica* en *L. planiceps*; de nieuwbeschrijvingen van al deze soorten zijn afkomstig van Backeberg. In de inleidende bespreking van de serie vermeldt Backeberg dat het om een soortengroep gaat die "in iets warmere en vegetatierijkere gebieden van zuidoostelijk Peru voorkomt, klaarblijkelijk in een tamelijk begrensde gebied, daar de soorten tot nu toe niet opnieuw gevonden zijn". Verder duidt hij op de sterke spruitneiging van deze planten en op het feit dat ze alle met rode bloemen bloeien.

Het zou hier zeker te ver voeren de door Backeberg gegeven sleutel voor deze soorten te herhalen. De door hem aangevoerde verschillen zijn niet groot en bij gelijke cultuuromstandigheden worden ze vrijwel opgeheven. Daarnaast kan men in elke populatie dergelijke vormen vinden, zodat men nauwelijks kan spreken van groeiplaatsspecifieke, constante eigenschappen.

Een vrij precieze groeiplaatsaanduiding vermeldt Backeberg alleen bij *L. incaica*; hier geeft hij aan: bij Pisac oftewel het Inca-observatorium Intihuatana. Bij alle andere soorten staat slechts vermeld "zuidoostelijk Peru (in warme dalen)".

Later, in zijn *Kakteenlexikon*, voegt Backeberg nog meer soorten aan de se-

rie 4 toe: *L. huilcanota* Rauh & Backbg. (uit het Huilcanota-dal, 3200 m), *L. la-rebai* als nomen nudum, *L. minuta* Ritt. uit Ollantaitambo en de eveneens door Ritter beschreven *L. vilcabambae* uit het Vilcabamba-gebergte, 3500 m en hoger.

In een plantenlijst 1974/75 van een toentertijd in importplanten gespecialiseerde cactushandelaar in Duitsland is een soort commentaar op de plantensoorten van "serie 4" te vinden. Er staat: "Lobivia hertrichiana, daaronder tevens en niet af te zonderen: *L. allegraiana*, *planiceps*, *huilcanota*, *mentosa*; worden hier in de cultuur qua habitus en bloei volkomen gelijk".

Ook aan Walter Rausch is het niet onopgemerkt gebleven dat de verschillen tussen de beschreven soorten niet erg groot zijn; hij vatte de serie 4 samen onder het oudste taxon, *L. hertrichiana* Backbg., en verwees alle andere naar de synoniemie. Hij ging nog verder door *L. hertrichiana* te degraderen tot een ondersoort van *L. backebergii* (Werd.) Backbg., een soort die bij La Paz, Bolivia groeit en die er inderdaad zeer veel op lijkt. Slechts twee taxa vond hij voldoende afwijken van *L. hertrichiana* om ze een aparte status te geven: *L. simplex* Rausch en *L. laui* Donald. Ook zijn eigen *L. echinata* Rausch vond geen genade meer en werd - als een soort jeugdzone - tot synoniem met *L. hertrichiana* verklaard.

De planten bezitten een aantal typische kenmerken. Ze hebben een spruitende, groepen vormende groei; dikwijls bezitten kleine zijspruiten al wortels zodat een doorgroeien als zelfstandige plant snel mogelijk is. Er zijn enkele vormen waarbij de ribben uit schuin tegen elkaar aan staande bijlvormige knobbels opgebouwd zijn, maar meestal zijn de ribben recht naar beneden en weinig opgedeeld. De bedoorning is zeer vormenrijk, van borstelvormig tot priemend, van aanliggend tot afstaand, van open tot zeer dicht, van strogeel tot donkerbruin. De bloemen daarentegen zijn niet zo variabel; alle planten bloeien in roodtinten, oranje tot gelige bloemen zijn grote uitzonderingen. Alle bloemen hebben een lichtgele tot witte keel, waartegen de aan de onderkant rode meeldraden sterk afsteken. Het aandeel van de keelkleur aan de totale bloemkleur varieert enigszins; er zijn vormen waarbij de lichte keelzone tot ver op de bloembladen voorkomt. Een hymen kan niet vastgesteld worden. De vorm van de bloembladen is ook binnen zekere grenzen variabel, van spatelvormig tot lancetvormig. De bloemen met hun spitse bladen hebben dikwijls de vorm van een ster, waarover elke Lobivia-vriend zich steeds weer zal verheugen. De zaden zijn relatief groot, zwart en met een scheef hilum.

L. simplex Rausch is nauw verwant met *L. hertrichiana*; zij groeit bij Huambutio, ongeveer halverwege Cuzco en Urcos. Naast een niet-spruitende

Lobivia hertrichiana ten oosten van Huambutio aan de rivier op 3400 m.

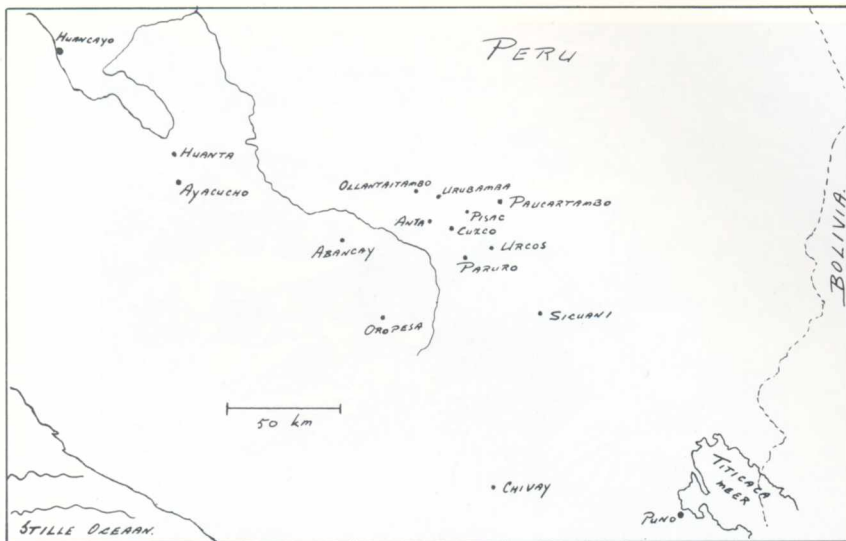
Foto: H.J. Wittau

groei kenmerkt zij zich door een bruinachtige epidermis en een lange, bruine bedoorning. Het aandeel van de lichte keel aan de bloemkleur schijnt bij *L. simplex* (WR 423) meestal relatief groot te zijn.

Terwijl *L. hertrichiana* meestal bolvormig tot ovaal groeit, worden de lichamen van *L. laui* Don. (Lau 138) wezenlijk hoger. De bedoorning is in het algemeen krachtiger, tot priemend, en het aandeel van de lichte keel aan de op zich variabele bloemkleur is gering en dikwijls nauwelijks herkenbaar. Aan de nieuwbeschrijving van deze soort voegde de auteur, John D. Donald, een bericht van Alfred Lau toe waarin gezegd wordt dat de planten tussen struikjes groeiden en dat ze de bodem praktisch bedekten. In de bloeitijd leek het op de groeiplaats alsof er een bloemtapijt uitgerold was, opgebouwd uit een grote verscheidenheid aan bloemkleuren. Bij een later bezoek moest Lau vaststellen dat de groeiplaats ook door anderen was bezocht waarbij zeer veel planten waren meegenomen; er waren nog veel planten aanwezig maar niet meer in die verscheidenheid als vroeger.

De groeiplaatsen van *L. hertrichiana* en haar vele vormen en verwante soorten liggen in een deel van Peru waar het toeristisch verkeer sterk toeneemt. Hier liggen de beroemde ruïnes van de Inca's en juist in en om deze ruïnes groeien deze mooie *Lobivia*'s. Ondanks de vele bezoekers zijn de aantallen nog zeer groot. Het is te hopen dat deze vormenrijke soort op haar groeiplaatsen nog lang behouden blijft. Daarentegen zijn *L. laui* en *L. simplex*, beide op engere arealen groeiend, op hun natuurlijke groeiplaatsen al tamelijk zeldzaam geworden.

Na de genoemde samenvatting van Rausch was de publicatie van nog twee soorten die tot de vormengroep van *L. hertrichiana* gerekend moeten worden, door Friedrich Ritter in zijn boek "Kakteen in Südamerika", enigszins verrassend. Het zijn *L. divaricata* (FR 696) uit Urcos en *L. prolifera* (FR 1459) groeiend tussen de ruïnes van Intihuatana, nabij Pisac. De beschrijvingen die Ritter maakte aan de hand van op de groeiplaats gemaakte notities, laten weinig verschillen zien ten opzichte van de al bekende taxa. Daarbij moet men ook bedenken dat verschillen die men op de groeiplaats constateert, vaak onder cultuuromstandigheden verdwijnen.

Een deel van Peru met een aantal in de tekst genoemde plaatsen.

L. hertrichiana wordt door Ritter te zamen met vele andere Peruaanse *Lobivia*'s ondergebracht in het geslacht *Neolobivia*; *L. laui* zonderde hij hier uitdrukkelijk van af en liet hij op grond van bloem- en zaadkenmerken bij *Lobivia*.

Vanwege de gemakkelijke toegankelijkheid van het groeigebied door de aanleg van wegen zijn de *L. hertrichiana*-vormen veel verzameld. Hier zal getracht worden een volledig overzicht te geven van wat allemaal verzameld is en hoe dat vanwege de variabiliteit tot een wirwar van namen geleid heeft.

Curt Backeberg beschreef behalve *L. hertrichiana* ook nog *L. allegraiana*, *L. binghamiana*, *L. incaica* en *L. planiceps* en te zamen met Werner Rauh *L. huilcanota*, alle afkomstig uit hetzelfde gebied.

Waarschijnlijk is de plant die in de DDR door Christian Grunert en Konrad Klügling als *L. wegneriana* beschreven is, oorspronkelijk van Backeberg afkomstig. Ook deze *L. wegneriana* behoort tot de vormgroep van *L. hertrichiana*.

Zowel in Die Cactaceae als in zijn Kakteenlexikon vermeldt Backeberg nog *L. larabei* n.n. en *L. paucartambensis* n.n., namen die voorkomen in de Johnson-catalogus van 1955. Hij uit het vermoeden dat deze twee taxa ook in zijn serie 4 thuishoren. Thans bestaan nog steeds planten onder deze niet-officiële namen in collecties; het zijn bijzonder sierlijke vormen van *L. hertrichiana*.

Friedrich Ritter verzamelde ook in het groeigebied van *L. hertrichiana* en publiceerde een aantal soorten die tot *L. hertrichiana* gerekend moeten worden. In zijn FR-velnummerlijst vindt men naast *L. hertrichiana* (FR 694) nog FR 695 (*L. minuta* Ritt.), FR 696 (*N. divaricata* Ritt.), FR 697 (*L. vilcabambae* Ritt.), FR 1458 (*L. incaica* Backbg.) en FR 1459 (*N. prolifera* Ritt.). Onder het nummer FR 698 vermeldt Ritter een ook tot deze groep behorende plant, die sympatrisch met *L. vilcabambae* zou groeien; deze sporadisch voorkomende planten ontvingen de provisorische naam *L. urubambae*. Een soortbeschrijving liet hij achterwege omdat hij de bloemen niet kon observeren. Zoals reeds vermeld, werden alle hiervoor genoemde soorten overgebracht naar het nieuwe geslacht *Neolobivia* of direct als zodanig beschreven; ook *L. echinata* Rausch veranderde van geslachtsnaam. *L. laui* en *L. simplex* ondergingen dit lot niet, de laatste wordt door Ritter zelfs niet genoemd. Helaas is naar mijn weten geen materiaal in verzamelingen aanwezig van FR 696, 697, 698, 1458 en 1459; alleen van FR

694 en 695 bevindt zich materiaal in enkele gespecialiseerde verzamelingen. Indien iemand toch plantenmateriaal van de andere genoemde nummers bezit, zou ik het zeer op prijs stellen als hij of zij contact met mij wil opnemen.

Alfred Lau bezocht het gebied tweemaal en vond verschillende populaties van *L. hertrichiana* en haar vormen. Bij Urubamba verzamelde hij L 134 (benoemd als *L. incaica*) en L 155 (*L. minuta* var.), uit de omgeving van Ollantaitambo komt L 148 (*L. minuta*) en L 156 (*L. minuta* var.), uit de omgeving van Pisac komt L 147 (*L. incaica*) en van Urcos komt L 149 (*L. allegraiana*). De laatste jaren zijn onder L 590 in combinatie met de naam *L. hertrichiana* mooie vormen van deze soort verspreid, helaas zonder vindplaatsaanduiding; deze planten worden door Dr. Lau rechtstreeks vanuit Mexico verstuurd. Species L 154 van Paruro, zuidelijk van Cuzco, wordt algemeen gezien als *L. corbula* (Tarrera) Br. & R.; mij zijn evenwel onder dit nummer vanuit verschillende bronnen alleen maar *hertrichiana*-vormen bekend. Van Urubamba komt de door Lau ontdekte nieuwe soort *L. laui* Don. (L 138).

Een enigszins raadselachtige vondst die Lau niet ver van Paruro, in Huanquite, deed heeft vele Lobivia-vrienden al beziggehouden. Het gaat om species L 154a, een plant waarvan ik slechts zaailingen ken, afkomstig van 1 persoon. Erwin Herzog en Karl-Heinz Brinkmann (K.u.a.S. 1982) hebben getracht species L 154a als een vorm van *L. leptacantha* Rausch (R 422) te identificeren; *L. leptacantha* groeit evenwel bij Paucartambo en wordt door groeiplaatsen van uitsluitend *hertrichiana*-vormen van Huanquite gescheiden. Species L 154a heeft echter ook wat weg van *L. hertrichiana*. Onderzoek aan meer authentiek materiaal uit Huanquite en omgeving is nodig om gefundeerde uitspraken over de verwantschap te kunnen doen. Van de verzamelactiviteiten van Wolfgang Krahn is mij alleen species WK 368 van Cuzco-Urcos op 3200 m hoogte bekend.

Walter Rausch heeft tot op heden één reis door Peru gemaakt. Uit het hier besproken gebied bracht hij een aantal *L. hertrichiana*-vormen en -variëteiten mee naar Europa. Het zijn R 413 (*L. hertrichiana*), R 414 (*L. minuta*), R 415 (*L. larabei*), R 415 (*L. echinata*), R 418 (*L. incaica* var.), R 419 (*L. laui*), R 420 (*L. incaica*), R 421 (*L. divaricata*), R 423 (*L. simplex*) en R 425 (*L. huilcanota*). Over deze planten schrijft Rausch in zijn boek *Lobivia* op pag. 16: "Ik heb nu al enkele jaren van vele vindplaatsen planten in cultuur (uit elke populatie ca. 20); de aanvankelijk vermoede verschillen tussen de planten uit verschillende populaties vervlakken". Ofschoon Rausch meent dat het onmogelijk is aparte populatie-vormen te onderscheiden, stelt hij wel een trend vast naar gelang de hoogte waarop de planten groeien. In de hogere gebieden, omgeving Urcos (3170 m) zijn de planten gedrongener, bestaan de ribben uit schuin tegen elkaar aanliggende knobels en zijn de bloemen kort, rood en af en toe overtrokken met een blauwachtige gloed. Wanneer men dan in iets lagere gebieden komt (Pisac 2971 m, Urubamba 2879 m, Ollantaitambo ca. 2800 m) zijn de ribben op de plant recht aflopend en de bloemen langer; hier treft men dan ook - alhoewel zeer zelden - oranje en gele bloemen aan.

De nu in de omgeving van Lima woonachtige Karel Knize heeft ook veel planten uit de *L. hertrichiana*-vormengroep verzameld en geëxporteerd. Ik wil hier opsommen onder welke veldnummers en namen mij *L. hertrichiana*-vormen uit Knize-materiaal (zaad en planten) bekend zijn. De daarbij vermelde vindplaatsen zijn door Knize opgegeven: Het zijn: KK 646 (*L. allegraiana*, Puno), KK 430 (*L. binghamiana*, Oropeza), KK 442 (*L. ayacu-*

chensis, Ayacucho), KK 1112 (*L. ferruginea*, Ayacucho), KK 431 (*L. hertrichiana*, Anta), KK 432 (*L. huilcanota*, Anta), KK 1349 (*L. incaica*, Pisac), KK 789 (*L. larabei*, Rio Mantaro), KK 783 (*L. mentosa*, Huanta), KK 443 (*L. minuta*, Ollantaitambo), KK 435 (*L. planiceps*, Chivay), KK 438 (*L. vilcabambae*, Colquepata), KK 1021 (*Lobivia* spec. Cuzco, Irchus), KK 1773 (*Lobivia* spec. Abancay), KK 1626 (*L. hertrichiana*, var. *caespitosa*), KK 1538 (*L. corbula*, Urcos), KK 1539 (*L. corbula*, Sicuani), KK 1545 (*L. wrightiana* var. *brevispina*), KK 1546 (*L. zecheri*), en KK 1682 (*L. laui*). Het is niet onmogelijk dat er in verzamelingen nog meer *L. hertrichiana*-vormen voorkomen voorzien van een ander KK-nummer.

Men kan veronderstellen dat vanwege de natuurlijke omstandigheden op de groeiplaatsen *L. hertrichiana* een warmer en vochtiger overwintering dan andere *Lobivia*'s prefereert. Toch houd ik al mijn *hertrichiana*'s net als alle andere andine cactussen van oktober tot april droog, waarbij de temperatuur af en toe tot bij het vriespunt daalt. Een storing in de verwarming waarbij de temperatuur gedurende enkele uren tot -10°C daalde, hebben alle *L. hertrichiana*'s zonder problemen overleefd. In het volgende voorjaar bloeiden ze weer net zo uitbundig als elk jaar.

Naschrift van de auteur

1. Ik ben er thans van overtuigd dat *Lobivia wegneriana* Grunert & Klügling tot *L. hertrichiana* Backbg. behoort. Mijn vermoeden is zekerheid geworden nadat ik de bloemen van een plant in de verzameling van Rausch kon bestuderen.
2. *Lobivia vilcabambae* Ritt. behoort waarschijnlijk niet tot de vormengroep rond *L. hertrichiana*. De beoordeling was oorspronkelijk slechts gebaseerd op de ligging van de vindplaats. Na bestudering van de beschrijving en de afgebeelde zwart/wit foto's in Ritters "Kakteen in Südamerika" moet ik concluderen dat *L. vilcabambae* niet tot *L. hertrichiana* behoort. Helaas is mij origineel Ritter-materiaal onbekend. De species KK 438, met als naam *L. vilcabambae*, behoort wel tot de verwantschapsgroep van *L. hertrichiana*, maar dat bezit geen waarde ten aanzien van Ritters species. Rausch en ik vermoeden thans, dat het bij de planten van Ritter gaat om een vorm uit de verwantschapsgroep rond *L. schieliana*; in de opvatting van Rausch is deze laatste een aparte soort.

Breitenfurterstrasse 548/1/5, A1238 Wenen

Vert.: Ludwig Bercht

* *
*

Een vetplantje voor het raam (23)

W. STERK

Aloe squarrosa Baker

In Succulenta van 1982 komt u op bladzijde 172 hetzelfde opschrift tegen met op de volgende bladzijde een afbeelding van het daar bedoelde plantje. Jammer dat we hier de bloemen zelden zien. Helaas was ik me er toen niet van bewust, dat deze naam voor dat plantje niet juist is, omdat het in 1979 was beschreven als *Aloe juvenna* door Peter Brandham en Susan Carter in The Cactus and Succulent Journal of Great Britain. Ook vóór 1979 was het al wel onder die naam bekend.

In 1979 waren er nog geen vindplaatsen in de natuur bekend.

De beschrijving was dan ook naar een gekweekt exemplaar van onbekende herkomst.

Pas in 1982 werd in de Loita-heuvels in het zuidwesten van Kenia deze

Aloe squarrosa

Foto's van de schrijver

soort door Lionel Hartley herontdekt. Hij vond maar weinig exemplaren. Het schijnt in het wild een zeldzame soort te zijn. Wel weten we nu dat het een echte, goede soort is, en daar werd eerst nog aan getwijfeld.

De naam *Aloe squarrosa* hoort bij een plant die lang als *A. concinna* bekend is geweest en later (1947) de naam *A. zanzibarica* kreeg. Deze verandering was nodig omdat bleek dat de naam *A. concinna* al eerder was gegeven aan de soort die nu *Haworthia viscosa* heet. De naam *zanzibarica* was ook ongelukkig. Weliswaar was deze plant volgens de beschrijving op Zanzibar gevonden, maar ondanks doelbewust zoeken was de soort daar niet te vinden. Nu neemt men aan dat het dezelfde soort is als de in 1880 op Socotra gevonden *A. squarrosa*. Het is een vrij kleine plant die ongeveer 30 centimeter hoog wordt. Hier groeit de plant meestal scheef, maar in de natuur in Afrika staat zij rechtop. Dat scheefgroeien komt door onze lichte- en temperatuursomstandigheden. Meestal zijn er maar 16 bladeren, terwijl lager aan de stengel dan nog wat verdrogende of afgestorven bladresten staan aan een verder kaal onderste stengelstuk.

De bladeren zijn tot 12 cm lang en 3 cm breed, lichtgroen met langwerpige, bijna witte vlekken. Het bovenste deel van het blad is duidelijk teruggebogen. Langs de rand staan stevige tanden.

De bloemstengel is ongeveer 20 cm lang en draagt 10-15 bloemen.

Onderaan de stengel ontstaan soms spruiten. Ook worden er zoals bij veel Aloë's uitlopers gevormd. Deze komen op de meest onverwachte plaatsen uit de grond. Bij in de volle grond uitgeplante exemplaren kunnen zo flinke groepen ontstaan, die goed bloeien, soms meerdere keren per jaar.

Als vetplantje voor het raam blijft het scheefgroeien en daardoor topzwaar worden een nadeel. In een wat grotere lage pot staan ze wat steviger, zodat ze niet steeds omvallen en de bladeren niet telkens beschadigen.

Pilosocereus kanukuensis (Alexander) P.J. Braun comb. nov.

P.J. BRAUN

Basioniem:

Cephalocereus kanukuensis Alexander, in Notes on a Collection of Plants from British Guiana, by A.C. Smith and collaborators, New York Botanical Gardens, New York, N.Y., Lloydia (A Quarterly Journal of Biological Science, published by the Lloyd Library and Museum, Ohio/Cincinnati, USA) Vol. 2, Sept. 1939, No. 3:200.

In aansluiting op zijn expedities in Brits Guyana en het aangrenzende noordelijk deel van Brazilië in de jaren 1937 en 1938 publiceerde A.C. Smith omvangrijke artikelen over de opgedane kennis. Onder de 1500 veldnummers bevonden zich bijvoorbeeld 50 totaal nieuwe soorten. Met betrekking tot de Cactaceae was de oogst evenwel gering; het betrof slechts 3 nieuwe soorten, die door E.J. Alexander bewerkt en beschreven werden.

De drie soorten zijn *Cactus smithii* Alexander 1939 (intussen herbenoemd tot *Melocactus smithii* (Alex.) Buining 1974), *Cereus longiflorus* Alexander 1939 en *Cephalocereus kanukuensis* Alexander 1939.

De laatstgenoemde, thans bijna 50 jaar geleden ontdekte en sedertdien verdwenen soort uit het Amazone-gebied raakte totaal in de vergetelheid. Behalve de beschrijving werd over haar niets bekend; ook in de totale cactuliteratuur van de laatste tientallen jaren vinden we geen verwijzing naar dit taxon.

Daar de soort zeer goed beschreven is en een identificering bij een hernieuwd vinden beslist niet moeilijk zal zijn, wordt hij hier nogmaals naar voren gehaald. Uit de beschrijving blijkt ook duidelijk dat deze soort niet in het geslacht *Cephalocereus* thuishoort, maar dat ze volgens de huidige opvattingen zonder twijfel behoort tot het geslacht *Pilosocereus* Byl. & Rowl.

Enerzijds is deze hergroepering gebaseerd op de diagnose, anderzijds echter ook op de aangegeven verwantschap met *P. catingicola* (Gürke) Byl. & Rowl. en *P. brasiliensis* (Br. & R.) Byl. & Rowl.

Vanuit geografisch oogpunt gezien moet ook *Cereus oligolepsis* Vaupel 1913 (ook een *Pilosocereus* sensu Byles et Rowley) beschouwd worden. Deze soort groeit in het Territorio do Roraima, Brazilië; ze onderscheidt zich toch in een aantal wezenlijke punten van *P. kanukuensis*.

Hierna volgt de oorspronkelijke Latijnse diagnose en de oorspronkelijk in het Engels gestelde beschrijving in vertaling.

Latijnse diagnose:

Planta *C. catingicola* (Guerke) Britt. & Rose et *C. brasiliensis* Britt. & Rose affinis, spinis gracillimis, areolis confertim dispositis, areolarum pilis sericeis, floris tubo graciliore differt; habitu *C. brasiliensis* similis sed erectior et spinas numerosiores gerens.

Beschrijving:

Plant 1-2 m hoog, vierribbig, onvertakt; areolen 5-6 mm van elkaar verwijderd, met 12-16 randdorens, elk tot 6 mm lang, 4-6 middendorens, de kortste 7-10 mm, de langste 17-30 mm lang; alle dorens mat oranjebruin, later grijs, aan de stam blijvend.

Bloemen ca. 7 cm lang, nachtbloeier; pericarpellum (ovary) 12 mm lang,

bloembuis (tube) ca. 12 mm lang, keel (throat) 22-25 mm lang, aan de basis 2-2,5 cm in doorsnede; pericarpellum en receptaculum naakt met slechts enkele stompe eivormige schubben ter hoogte van de keel, die overgaan in de omgekeerd eivormige, stompe buitenste perianthbladeren; buitenste perianthbladeren groen met roodachtige tint, langwerpige, omgekeerd eivormig, trapsgewijs overgaand in de spatelvormige, witte binnenste perianthbladeren; meeldraden wit, tegen de binnenkant van de receptaculumwand aanliggend; stamper boven de perianth uitkomend, 7-8 stempellobben.

Vrucht bolvormig, ca. 2,5 cm in doorsnede, bloemrest eraan vastzittend. **Zaden** enigszins lang, niervormig, zwart, glanzend, 1,8 mm lang; testa gegroefd, de welvingen van de zaadkorrel volgend.

Typus Smith 3380 verzameld op 31 maart 1938; op rotsen temidden van een dicht woud, noordwestelijke hellingen van het Kanuku-gebergte, in het stroomgebied van de Moku-Moku-waterloop (zijrivier van de Takutu), 800 m boven zeeniveau.

Deutsche Übersetzung:

Pflanze 1-2 m hoch, vierrippig, unverzweigt; Areolen 5-6 mm entfernt, mit 12-16 Randdornen, jeweils bis 6 mm lang, 4-6 Mitteldornen, die kürzeren 7-10 mm, die längeren 17-30 mm lang; alle Dornen matt-orangebraun, im Alter grau; blühhfähige Areolen mit weichen, gelbbraunen Wollhaaren, später grau, aber am Stamm verbleibend.

Blüten ca. 7 cm lang und nächtlich. Pericarpell (ovary) 12 mm lang, Blütenröhre (tube) ca. 12 mm lang, Schlund (throat) 22-25 mm lang, an der Basis 2-2,5 cm im Durchmesser; Pericarpell und Receptaculum nackt mit einigen wenigen stumpfen ovaten Schuppen im Schlundbereich, welche in obovate, stumpfe äußere Perianthblätter übergehen; äußere Perianthblätter grün, mit rötlicher Färbung, länglich, obovat und stufenweise in spatelförmige, weiße innere Perianthblätter übergehend; Stamina weiß, die innere Receptaculumwand auskleidend; Griffel aus dem Perianth herausragend, 7-8 Narbenäste.

Frucht kugelig, ca. 2,5 cm im Durchmesser, mit aufsitzendem Blütenrest.

Samen länglich, nierenförmig, schwarz, glänzend, 1,8 mm lang; Testa grubig genarbt, den Wölbungen des Samens folgend.

Typus Smith 3380, am 31. März 1938 gesammelt; auf Felsvorsprüngen inmitten eines dichten Waldes, nordwestliche Abhänge des Kanuku-Gebirges, im Entwässerungsgebiet des Moku-Moku-Wasserlaufes (Nebenfluß des Takutu), 800 m Seehöhe.

Hauptstrasse 83, D-5020 Frechen 1

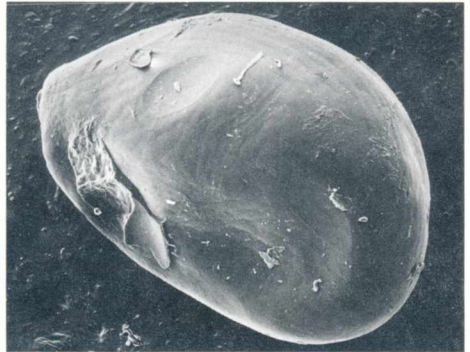
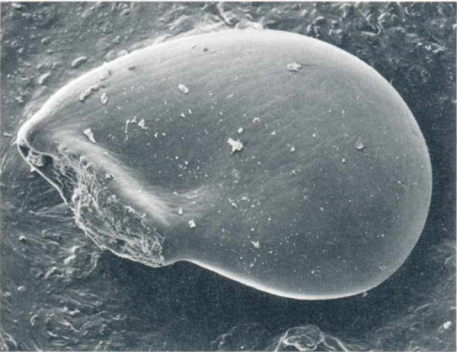
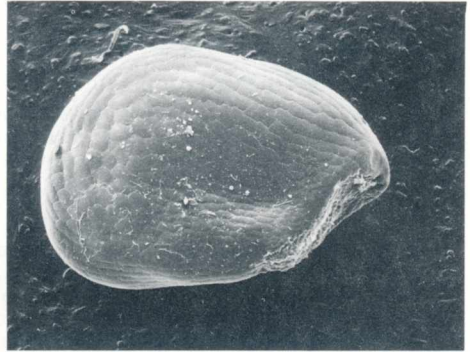
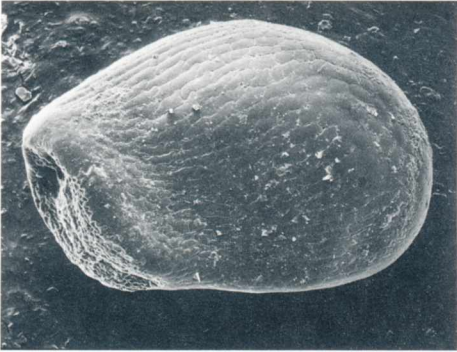
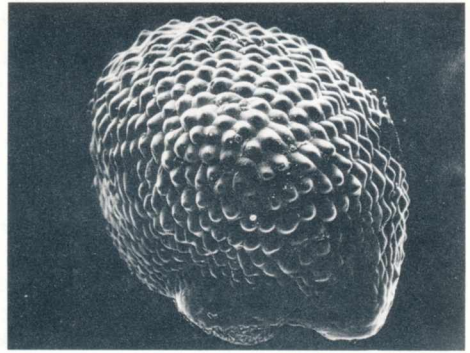
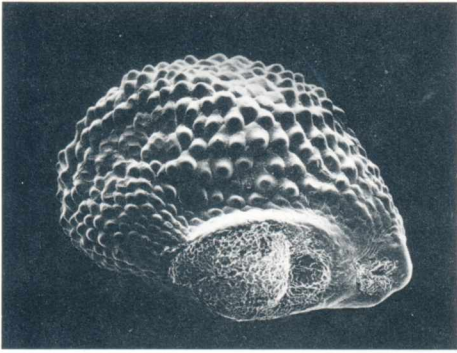
Vert.: Ludwig Bercht

*
*

Mammillaria candida Scheidw.: "**Mammillaria**" of "**Mammilloidia**" Heeft Buxbaum zich vergist? (slot)

HELMUT ROGOZINSKI

In de ochtend van 4 maart 1986 reden mijn reisgezel, Peter Schätzle, en ik van Saltillo naar Parras. De avond ervoor waren we van een meerdaagse tocht over Gomèz Palacio, Sn. Pedro de las Colonias, Cuatro Ciénegas, Ocampo en Monclova naar Saltillo teruggekeerd en hadden onderdak gevonden in Motel "Estrella". Onze trip naar Parras waren we oorspronkelijk helemaal niet van plan. Maar nadat we een week lang de lagunes van Ahuichila, Viesca en Parras doorkruist hadden en vele groeiplaatsen van *M. lasiacantha* bestudeerd hadden, was het onze laatste grote wens de groeiplaats van *M. viescensis* n.n., waar we al zo lang vergeefs naar gezocht hadden, te leren kennen.

1	2
3	4
5	6

REM-opnamen van het zaad van

1. *Mammillaria candida* van Menchaca, Coahuila
2. *idem*
3. *Mammillaria candida* Lau 1090 van Sandia, Nuevo Leon
4. *Mammillaria candida* van Miquihuana, Tamaulipas
5. *Mammillaria candida* van Aramberry, Nuevo Leon
6. *Neolloydia odorata*; lijkt zeer sterk op de gladde zaden van *M. candida*

VERENIGINGSNIEUWS

MEI 1987

"Succulenta" is het verenigingsorgaan van de Nederlands-Belgische vereniging van cactussen en andere vetplanten "Succulenta".

BESTUUR

Voorzitter: H. Masman, Zunaweg 10, 7466 PR Zuna. Tel.: 05480-13466.

Vice-voorzitter: M. de Bekker, Kraayeven 1, 5386 LH Geffen. Tel.: 04102-1964.

Secretaris: P. Melis, Korenbloemstraat 13, 5409 AX Odiliapeel. Tel.: 04132-72911.

Penningmeester: J. Vrenken, Elandstraat 1, 5408 XC Volkel. Tel.: 04132-72917. Giro-rek.: 680596 t.n.v. Succulenta te Volkel, resp. bankrek. 55.32.38.981 bij Algemene Bank Nederland t.n.v. Succulenta te Volkel.

Voor België: rek.nr. 000-11.41.809-22 van de Belgische postgirodiens t.n.v. Succulenta te Volkel.

Alg. Bestuurslid: Mevr. B. Stortenbeek, Beatrixlaan 1a, 6721 EH Bennekom. Tel.: 08389-17088.

Alg. Bestuurslid: W. Alsemgeest, Stadhouderslaan 3, 3417 TT Montfoort. Tel.: 03484-1083.

Alg. Bestuurslid: M.J. van Eijdsen, Saturnus 8, 7904 GB Hoozeveen. Tel.: 05280-65705.

LEDENADMINISTRATIE

Administrateur: M.J. van Eijdsen, Saturnus 8, 7904 GB Hoozeveen. Tel.: 05280-65705. Inlichtingen over en aanmelding van lidmaatschap, tevens propagandafolders. Het lidmaatschap kost voor leden in Nederland f 35,-, voor leden in België Bfrs. 625 en voor leden elders wonende leden f 45,-. Inschrijfgeld voor nieuwe leden f 7,50/Bfrs. 135.

MAANDBLAD

Hoofdredacteur: C.A.L. Bercht, Mauritschhof 124, 3481 VN Harmelen. Tel.: 03483-2300.

1e Redacteur: Th.M.W. Neutelings, Galmeidijk 49, 4706 KL Roosendaal. Tel.: 01650-36081.

Foto-redacteur: F.K.A. Nolte, Rotterdamseweg 88, 3332 AK Zwijndrecht. Tel.: 078-124200.

Redactieraad: H. en R. van Donkelaar, A. Pullen, H. Ruinaard, A. v. Uijen en B. Zonneveld.

Verenigingsnieuws: P. Melis. Sluitingsdatum 15e van de maand vóór verschijnen.

Vraag en Aanbod en Advertenties: M. de Bekker, Kraayeven 1, 5386 LH Geffen. Tel.: 04102-1964. Sluitingsdatum: 15e van de maand vóór verschijnen.

ANDERE BELANGRIJKE ADRESSEN

Buiningfonds: Voor informatie over en verkoop van het Discoboek en "Wat Betekent die Naam". M. Jamin, Jan Oomsstraat 6, 5324 BB Ammerzoden. Tel. 04199-3856.

Het boek Discocactus door A.F.H. Buining. Omvat 224 pag., 60 kleurenfoto's en 84 z/w foto's. Nog slechts voorradig in Engels en Duits. Prijs op aanvraag.

Het boek "Wat Betekent die Naam". Verklarend woordenboek van nagenoeg alle voorkomende Latijnse cactus- en vetplantennamen. Prijs f 12,50 + f 3,- verzendkosten per stuk.

Bestellen door overschrijven van het juiste bedrag op girorek. 2845908 t.n.v. Succulenta Buiningfonds te Ammerzoden onder vermelding van het gewenste artikel.

Clichéfond: J.A. Schraets, Tegelseweg 131, 5912 BD Venlo.

Diatheek: H.M.S. Mevissen, Dinantstraat 13, 4826 LH Breda. Tel.: 076-875076.

Ruilen zonder Huilen: Mevr. E. van Die-van Wijnen, Molenweg 56, 6741 KM Lunteren. Tel.: 08388-3579.

Bibliotheek: J. Magnin, Ooievaarstraat 13, 3291 XK Strijen. Katalogus à f 1,50 te bestellen op girorek. 13.45.616 t.n.v. J. Magnin.

VERKOOP VERENIGINGSARTIKELEN

1. Handleiding voor het verzorgen en kweken van cactussen en andere succulenten, 3e druk 1986. Prijs f 6,- per stuk.

2. Bewaarbanden voor het tijdschrift. Een jaargang per band. Prijs f 16,- per stuk incl. portokosten.

3. Verenigingsspelden in broche-vorm of als steekspeld. Prijs f 4,- per stuk.

4. Ansichtkaarten met afbeeldingen van Succulenten. Prijs per set van 10 kaarten f 2,50.

Bij afname van grotere hoeveelheden gelden kortingen.

Informatie en bestellen bij: Mevr. B. Stortenbeek, Beatrixlaan 1a, 6721 EH Bennekom. Tel.: 08389-17088 of door overschrijven van het juiste bedrag op girorek. 3742400 t.n.v. Succulenta afd. verkoop te Bennekom onder vermelding van het gewenste artikel.

CACTUSSEN - SUCCULENTEN KWEKERIJ

A.N. BULTHUIS

3945 BC Cothen - Groenewoudseweg 14
tel. 03436 - 1267

Geopend maandag - zaterdag

Bijzondere botanische planten, speciaal
cactussen en andere Succulenten.

KWEKERIJ PIETERS, Hamweg 6,
9623 PB Lageland (tussen Groningen
en Slochteren). Tel.: 05981-204.

Geopend: van di. t/m za.

EVENEMENTEN

- 21 t/m 23 mei : Cactus en Succulentenshow afd. Flevozoom. Niet op 28 mei. Info in het aprilnummer en bij A. v.d. Snee, tel. 02300-21587.
- 23 mei : Frysland. Excursie verspreid wonende leden. Kosten f 35,- p.p. Opstapplaatsen in Leeuwarden en in Hoogeveen. Info: W.K. Bourgonje, tel. 058-138834.
- 23 mei : Nationale ruilbeurs afd. Tilburg in de "Kasteelhoeve", Hasseltstraat te Tilburg. Info: H. Kiesebrink, Bukskinstr. 7, 5046 CP Tilburg. Tel.: 013-350197. Geopend voor deelnemers vanaf 09.00 uur en voor bezoekers van 10.00 tot 15.00 uur. Tafelhuur: max. 3 mtr. à f 3,50 p/mtr. voor liefhebbers en max. 8 mtr. à f 6,- p/mtr. voor handelaren.
- 23, 24 mei : Open dag Cactusweelde Turnhout. Info in het aprilnummer.
- 23, 24 mei : Opendeurdagen bij Sips Willy, Vrijwilligersstr. 53, B-2340 Beerse bij Turnhout.
- 28 t/m 31 mei : Grote Cactusshow bij Eduard van Hoofstadt, Kasteellei 111 te Wijnegem. Geopend van 10 tot 21.00 uur.
- 28 mei : Cactustentoonstelling en -Beurs van de afd. "Achterhoek". Plaats: Hotel Pension "Den Helder", Mr. ten Houtenlaan 4, Winterswijk. Tijd: 10.00 tot 17.00 uur. Info: Mevr. A. Heijnen, tel. 05434-314.
- 28, 30, 31 mei : Opendeurdagen bij Callebert Joris, Tijl-Uilenspiegelstraat 11, B-8020 Oostkamp, tel. 050-826419, geopend van 09.00 tot 20.00 uur.
- 30 mei 1987 : Goudse Cactusbeurs. Info in het aprilnummer en bij Mevr. van der Burg-Boere, tel. 03486-2568.
- 6, 7 en 8 juni : Orchideeëntentoonstelling in Baarn. Info in het aprilnummer en bij M. Bruijns, tel. 02152-51090.
- 7 en 14 juni : Planten- en Cactusbeurs van "Cactusvrienden VZW" te Zolder. Info in het aprilnummer en bij G. Leys, Boomkensstr. 88, 3500 Hasselt België, tel. 011-271612.
- 8 juni : Open dag van de Afd. Noord- en Midden-Limburg. Info in het aprilnummer en bij F. Supplie, tel. 04750-19389.
- 13 juni : Asclepiadaceae-dag. Info in het aprilnummer en bij Kees Boele, tel. 05920-40359.
- 13 en 14 juni : Tentoonstelling Leuchtenbergia. Zie rectificatie en aprilnummer.
- 13 en 14 juni : Landelijke Hortusdagen. Info bij de Hortus van de Gemeentelijke Universiteit van Amsterdam, tel. 020-5224405. Vragen naar Dhr. Hogerverst.
- 13 en 14 juni : Tentoonstelling van succulente planten van de afd. Den Helder. Info in dit nr. en bij W. Lohrengel, tel. 02230-25777.
- 20 juni : Voorjaarsruilbeurs "Grusonia". Info in het aprilnummer.
- 27 juni : Plantenbeurs afd. Dordrecht in "De Rank", Dubbelsteynlaan 70, Dordrecht. Reserveren tot 15 mei. f 4,-/mtr. bankrek. 161193013 t.n.v. Bouma, Dordrecht. Info: 078-311191 bgg 141653.
- 6 t/m 9 augustus : Conferentie en Show van de "British Cactus And Succulent Society" in Manchester. Info in het januarinumnummer.
- 22 augustus : Ruilbeurs van de afd. West-brabant. Info in dit nr. en bij J. Koevoets, tel. 01653-4548.
- 29 augustus : Ruilbeurs van de afd. Utrecht. Info in het aprilnummer en bij W. Aisemgeest, tel. 03484-1083.
- 29 augustus : Ruilbeurs van het Oosten in de Hanzehof te Zutphen. Info in dit nummer en bij C. Wonnink, tel. 05750-24036.

V
O
O
R

FRANS NOLTEE
N
D
E
R
E

S
U
C
C
U
L
E
N
T
E
N

GEOPEND van 1 juni tot
1 oktober, op de zaterdagen
van 10-13 uur.
Verder op afspraak

FRANS NOLTEE,
Rotterdamseweg 88,
3332 AK Zwijndrecht.

tel. 078-124200.

CACTUSKWEKERIJ MOLENDIJK GROENEWEG 179 te 's-GRAVENZANDE

In de maanden april t/m september is de privé-verzameling te bezichtigen op de 2e en 4e zaterdag van de maand, van 8-12 uur.

Dan ook gelegenheid tot het kopen van planten. Een combinatie met een bezoek aan de kwekerij van BONGAARDS in DE LIER, goed mogelijk.

- 5 september : Internationale cactus- en Vetplantenbeurs Nijmegen.
 5 en 6 sept. : Opendeurdagen van 0.900 tot 19.00 uur bij Kwekerij J. Gielis, Pappotstraat 49, B-3180 Westerlo-Tongerloo.
- 11 t/m 20 sept : Spanjereis. Info: in het februarinummer en bij W. Sterk, tel.: 04920-23903.
 19 en 20 sept. : Europese Landen Konferentie 1987. Bij P. Dekker, tel. 01180-14726.
 19 en 20 sept. : Hortusdagen te Haaren in Groningen.
 18, 19 en 20 sept. : Show in de veilinghallen te Eelde.
 27 sept. : Internationale Succulentenbeurs Leuchtenbergia. Zie rectificatie en aprilnummer.
 3 oktober : Grote Cactussen- en Vetplantenbeurs in de "Sprookjeshof" in Zuidlaren. Info in dit nr. en bij P. van Veen, tel. 05940-2166.
- 7 november : Algemene Najaarsvergadering.
 18 t/m 23 juli 1988 : Aloe 88. Info in het aprilnummer en bij Kees Boele, tel. 05920-40359.

RECTIFICATIE

De tentoonstelling resp. succulentenbeurs op 13 en 14 juni en 27 sept. wordt gehouden te **Schilde**. Terwijl de tafelhuur 100 BFR/M bedraagt.

AFDELINGSNIEUWS

Afd. Achterhoek:

- 11 juni : Napraten en dia's bekijken van de tentoonstelling.
 Plaats: Hotel Pension "Den Helder", Mr. ten Houtenlaan 4, Winterswijk.

Afd. Amsterdam:

- 20 juni : Laatste bijeenkomst voor de vakantie, zo mogelijk verzorgd door eigen leden.
 Plaats: "De Rietwijker", 3e Schinkelstraat 9, Amsterdam.

Afd. Arnhem:

- 27 mei : Dagtocht naar kwekers in de omgeving van Geldern (W.-Duitsl.). Inlichtingen 08389-19503.
 11 juni : Voordracht over Sulcorebutia's door de Heren van Huffel en Blommers. Tevens entemonstratie.
 Plaats: Zaal van de speeltuinvereniging "Tuindorp" achter het pand Floralaan 18 in Wageningen. Aanvang: 20.00 uur.

Afd. Delfzijl:

- 4 juni : Inleiding door dhr. Bosma over Aasbloemen. Verloting door Dhr. Kruijer.

Afd. Dordrecht:

- 3 juni : Mevrouw Veerman (VEMAKAS) geeft een lezing over de kassenbouw en al wat er bij komt kijken.
 Plaats: Zaal de "Rank", Dubbelsteijnlaan 70, Dordrecht. Aanvang: 19.30 uur.

Afd. Eindhoven:

- 1 juni : Lezing door W. Alsemgeest over Escobaria, Gymnocactus en Thelocactus.
 Plaats: Gemeenschapshuis "De Schalm", O.L. Vrouwendijk 31, Veldhoven. Aanvang: 20.00 uur.

E X O T I C A

Europa's grootste aanbod van CAUDEX planten:
 Adenium, Brachystelma, Trichocaulon, Dioscorea,
 Euphorbia, Pachypodium, Pelargonium, etc.

en vele andere botanische rariteiten.

Plantenlijst op aanvraag.

Onze kas bevindt zich op **30 km van ROERMOND** en is geopend van april tot dec. elke zaterdag 9.00-16.00 uur.

ERNST SPECKS, Am Kloster 8, D-5140 Erkelenz-Golkraath, BRD
 Tel.: 02431-73956, maandag - zaterdag 9.00-12.00 uur.

Afd. Flevozoom:

- 18 mei : H. de Looze met een lezing over Pedio- en Sclerocactus.
 15 juni : Spreker uit eigen kring.
 Plaats: Groen van Prinstererschool, Verkeersweg 51, Harderwijk. Aanvang: 20.00 uur.

Afd. Gorinchem den Bosch:

- 25 mei : Afdelingsreisje naar een aantal kaktusvrienden en -kwekers in België. Info bij Chel Jamin, tel. 04199-3856.

Afd. Gouda

- 21 mei : Lezing door Dhr. Goudswaard over winterharde succulenten.
 Plaats: "Het Brandpunt", Turfmarkt 58, Gouda. Aanvang: 20.00 uur.

Afd. Groningen:

- 21 mei : Thema-avond in en om de kas van Dhr. van Veen in Zuidhorn.
 13 juni : Kasje kijken bij een aantal leden in Delfzijl.

Afd. Den Helder:

- 23 mei : Excursie.
 Plaats: Kantine Gem. Plantsoenendienst, Soembastraat 83, Den Helder. Aanvang: 13.45 uur.

Afd. Hoeksche Waard:

- 11 juni : Jaarlijkse Bingoavond. Hoe meer zielen hoe meer vreugd.
 Plaats: Natuurcentrum bij de rijkshaven in Numansdorp. Aanvang: 20.00 uur.

Afd. Hoogeveen:

- 3 juni : Jaarlijkse wandeling in het dal van de Drentsche Aa. Misschien ook interessant voor de leden van Groningen en Delfzijl.
 Plaats: Hotel Muller, Paltz 7, Beilen. Aanvang: 19.30 uur.

Afd. Leiden:

- 21 mei : Jubileum-avond met als spreker Dhr. J. Hovens uit Lottum. Tevens plantenverkoop.
 Plaats: Zaalje van de Petrus-kerk aan de Lammeschansweg te Leiden. Aanvang: 20.00 uur.

Afd. Rotterdam:

- 25 mei : Ruilavond en een lezing van mevrouw Veerman over "Broeikasjes en accessoires".
 Plaats: Bovenzaal van wijkgebouw "Piet 80", Rosener de Manzstraat 80, 3026 TV Rotterdam. Aanvang: 20.00 uur.

Afd. Tilburg:

- 1 juni : Entavond en beoordeling resultaten van de zaaiedstrijd.
 Plaats: Wijkcentrum de "Kasteelhoeve", Hasseltstraat 10, Tilburg. Aanvang: 20.00 uur.

Afd. Utrecht:

- 8 juni : Entdemonstratie onderlinge plantenverkoop, plantenkeuring, boekbespreking en verloting.
 Plaats: Kantine van Drukkerij Hoonte, Varkensmarkt, Utrecht. Bovenste etage. Aanvang: 19.30 uur. Info: W. Alsemgeest, tel. 03484-1083.

CACTUSKWEKERIJ DECOSTER

Conterdijk 2, B-8480 VEURNE (W.VI.) België
 (Naast kanaal Nieuwpoort-Veurne)
 tel. 058-31.29.84 (09/31)

Ruime keuze bloeiende planten.
 1000 m2 cactussen en andere succulenten.

Geopend van maand. t/m zaterdag.
 8.30-12.00 uur - 13.45-18.00 uur
 gesloten op zon- en feestdagen

BEZOEK CACTUSKWEKERIJ LAKERVELD

Sulcorebutia's	± 15 soorten	f 4,-	f 8,-
Mammillaria's	± 70 soorten	f 4,-	f 8,-
Gymnocalicium's	± 40 soorten	f 4,-	f 15,-
Islaya's	± 7 soorten	f 6,-	f 7,-
Discocactussen	± 6 soorten	f 4,-	f 7,-
Lobivia's	± 15 soorten	f 4,-	f 7,-

CACTUSKWEKERIJ LAKERVELD

Lakerveld 89, LEXMOND, tel. 03474-1718.
 (tussen Lexmond en Meerkerk)

Geopend: zat. 8-18 uur, ma. t/m vr.
 alleen na tel. afspraak.

Afd. West-Brabant:

20 juni : Interne ruilbeurs, plantenkeuring en -verloting.
Plaats: Café-Rest. "De Linden", Markt 82 in Etten-Leur.

Afd. IJsselstreek:

22 mei : Werkavond over substraten, bepaling zuurgraad en gietwater.
Plaats: Zaal de "Klokkenkamp" in Goor.

Afd. Zeeland:

22 mei : Kasbezoek op Walcheren. Aanvang: 19.30 uur.
29 mei : Plant v.d. maand Sulcorebutia door P. Dekker en het enten in de praktijk.
5 juni : Kasbezoek op Zuid-Beveland. Aanvang: 19.30 uur.
Plaats: De Thomaskapel aan de Vrijlandstraat in Middelburg. Aanvang: 19.30 uur.

Afd. Zuid-Limburg:

2 juni : Dialezing door dhr. Liekens over Lobivia en Mexicaanse cactussen.
Plaats: Gemeenschapshuis, Hoofdstraat 12, Schimmert. Aanvang: 19.30 uur.

Afd. Zwolle:

21 mei : Deze avond wordt verzorgd door de leden uit Vaassen. Onderlinge ruil en verkoop.
Plaats: Gebouw van de "Nederlandse Protestanten Bond", Thorbeckegracht 11, Zwolle. Aanvang: 19.30 uur. Voor meer info: Willemien Adams, tel.: 038-227259.

TENTOONSTELLING AFDELING DEN HELDER

Op 13 en 14 juni organiseert de afd. Den Helder een tentoonstelling van succulente planten. De tentoonstelling wordt gehouden bij de gemeentelijke plantsoendienst Soembastr. 83 in Den Helder (lopend 2 min. van het station). De toegang is gratis.

Openingstijden: 13 juni van 11.00 tot 18.00 en van 19.00 tot 22.00 uur, 14 juni van 11.00 tot 17.00 uur.

CACTUSSEN- EN VETPLANTENBEURS ZUIDLAREN

Op zaterdag 3 okt. wordt wederom de jaarlijkse succulentenbeurs gehouden in de "Sprookjeshof" te Zuidlaren. De zaal wordt om 10.00 uur geopend. Mensen die tafels hebben gereserveerd mogen om 08.30 uur naar binnen. U wordt verzocht om op tijd te zijn, na 10.00 uur kan er, zonder tegenbericht, geen aanspraak op gereserveerde tafels meer worden gemaakt. De beurs georganiseerd door de afdelingen Groningen, Delfzijl en Hoogeveen wordt ook dit jaar weer groots opgezet. Elke bezoeker krijgt een gratis lot waarop prachtige planten zijn te winnen. Ook aan de informatiestand zal weer alle aandacht worden besteed om iedere bezoeker een maximale service te kunnen geven.

Tafels kunnen tot 1 juni schriftelijk worden gereserveerd bij P. van Veen, De Gast 22a, 9801 AD Zuidhorn. Tel.: 05940-2166. De kosten bedragen f 2,50/mtr.

Wij hopen dat dit geen belemmering mag zijn om ervoor te zorgen dat de zaal weer zal worden omgetoerd tot een waar succulenten-paradijs. De beurs is geopend tot 15.00 uur.

Tot ziens op 3 oktober in Zuidlaren.

Namens de beurscommissie: G.C. Weisbeek

DER KAKTEENLADEN

Verzendhandel

*hobbybenodigdheden
boeken*

WIJ BIEDEN AAN:

- een grote sortering hulpmiddelen voor de succulentenverzorging;
- veel boeken over cactussen en andere vetplanten;
- zeer interessante antiquarische boeken en tijdschriften over cactussen en andere succulenten.

Vraag naar onze gratis catalogus

Jörg Köpper

Lockfinke 7

D-5600 Wuppertal 1

W-Duitsland

NIEUWE BELGISCHE CACTUSVERENIGING

Op 1 januari 1986 werd een nieuwe Belgische cactusvereniging "Onze Stekelige Vrienden" opgericht. Het tijdschrift verschijnt 4x per jaar in het Nederlands en in het Frans. De kostprijs is f 22,- of BF 400. Betaling op konto 733-2391200-83 t.n.v. de voorzitter, Van Moer Guy, Notelaarstr. 17, B-2820 Bonheiden.

INGEZONDEN STUK

Geachte Heer van Veen,

Hierbij wil ik reageren op uw artikel "Phyllo-sofie" in het februarinummer van "Succulenta".

De door u geschetste opvang van nieuwe leden vind ik in dit artikel zeer juist weergegeven, het is in onze afdeling ook meerdere malen gebeurd dat nieuwe leden niet of slecht werden opgevangen, zodat we deze mensen dus ook niet meer terug zagen. Het is mij zelf trouwens ook overkomen toen ik voor het eerst op een bijeenkomst kwam.

Ik kan me dus goed voorstellen hoe dit bij de meeste mensen overkomt. Gelukkig hebben wij dit probleem tijdig onderkend en tegenwoordig worden de nieuwkomers dan ook netjes opgevangen, vaak worden ze dan gelijk al lid. Ons ledental is hierdoor de laatste jaren weer stijgende.

Verder wil ik hierbij de volgende suggestie plaatsen (indien deze nog niet toegepast is).

In alle gemeenten komt tegenwoordig jaarlijks een boekje genaamd "Kijk op ...", hierin kunnen ook verenigingen hun gegevens zoals secretariaat en datum en plaats van de bijeenkomsten laten opnemen.

Dit kost alleen maar een postzegel en het levert verrassend veel reacties op van mensen die nog niet van het bestaan van "Succulenta" afwisten.

Ik hoop u hiermede van dienst te zijn en verder blijf ik met belangstelling uw artikelen lezen.

Met vriendelijke groeten,

G. Spee, secretaris afd. Zeeland

RUILEN ZONDER HUILEN

Het is zeer verheugend u te kunnen mededelen dat er een nieuwe beheerder voor "Ruilen zonder Huilen" is gevonden.

Het is: Mevrouw E. van Die-van Wijnen

Molenweg 56
6741 KM Lunteren
tel. 08388-3579

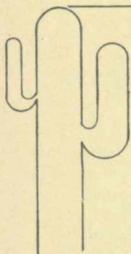
Het gironummer is ongewijzigd nl.: 3960475 t.n.v. R.Z.H. Lunteren. Diegenen, die zich nog niet voor R.Z.H.'87 hebben opgegeven, wil ik vragen dat alsnog te doen en wel uiterlijk 1 juni 1987. Hoe dat moet leest u in de gele inlegvellen van het februarinummer van dit jaar. Natuurlijk wel opsturen naar mevr. van Die.

Diegenen, die plantjes overhebben om onder beginners te verdelen, worden verzocht deze snel aan Mevr. van Die te versturen. De onkosten worden vergoed. Er is een tekort dus we houden ons aanbevolen.

Tot slot een oproep aan de wat gevorderde liefhebbers onder ons: Vergeet u niet zich op te geven voor R.Z.H. - doe weer mee - of doe nu eens een keer mee.

Met hartelijke groeten,

Herman Koningsveld.

HOVENS cactuswekerij

Markt 10, 5973 NR LOTTUM/NL.
Tel. 04763-1693

PHYLLOCACTUSSEN

meer dan 250 soorten!

Een sortimentslijst wordt u op aanvraag
toegestuurd.

Geopend: van dinsdag t/m zaterdag
van 09.00 tot 12.00 en
van 13.00 tot 18.00 uur.

BLADKAKTUS

Binnenlandse en buitenlandse
boeken steeds voorradig.
Wij bestellen graag voor U.

Vraag onze Bladkactus, een
lijst met succulente literatuur
aan.

NATUUR & BOEK Bankastr. 10
2585 EN 's-Gravenhage
tel. 070-505648

REGIONALE JAARLIJKSE RUILBEURS AFD. WEST-BRABANT

Op 22 augustus organiseert de afd. West-Brabant haar jaarlijkse ruilbeurs in café.rest. "De Linden", Markt 82 in Etten-Leur. De beurs begint om 10.00 uur.

Indien u meer dan 2 tafels wilt reserveren moet u contact opnemen met de secretaris van de afd. West-Brabant, J.J. Koevoets, tel. 01653-4548.

SAMENWERKING W.S.B. - SUCCULENTA

Op woensdag 18 februari vond er een gesprek plaats tussen het Bestuur van Succulenta en de leden van de "Werkgroep Succulenten Bescherming" (W.S.B.) Van het Bestuur waren aanwezig: M. de Bekker, P. Melis en J. Vrenken.

De W.S.B. werd vertegenwoordigd door: H. van Dijk, R. van Stijn, F. Triep, N. Uittenbroek en A. van Uyen. W. Alsemgeest vertegenwoordigde beide partijen.

De discussie verliep in een prettige sfeer. De W.S.B. liet eerst het eerste deel van haar nieuwe lezing zien. Daarna werd er gesproken over de overeenkomsten in de doelstellingen van Succulenta en W.S.B. Beide hebben het beschermen van succulente planten in de natuur als doelstelling. Volgens de W.S.B. zouden de planten in de natuur beter beschermd worden als er minder natuurimporten zouden worden gekocht. Om de behoefte aan natuurimporten te verminderen zou de kweek van deze planten moeten worden gestimuleerd. De liefhebbers zouden ook meer en betere informatie moeten krijgen over de eco-systemen in de oorsprongslanden en over de wetgeving met betrekking tot de natuurbescherming. De W.S.B. wil de liefhebbers graag voorlichten door middel van artikelen in Succulenta.

Belangrijk is dat W.S.B. eerder streeft naar een mentaliteitsverandering bij de liefhebber dan naar het instellen van allerlei verboden.

Het Bestuur is bereid om groepen zoals de W.S.B. waar mogelijk te ondersteunen zolang de belangen niet tegen elkaar indruisen. Ingezonden stukken van de W.S.B. zullen in Succulenta worden gepubliceerd.

Indien de W.S.B. een financiële ondersteuning van Succulenta wenst kan daar alleen op worden ingegaan indien de aanvraag vergezeld gaat van een gedetailleerd plan.

Naar de mening van de W.S.B. is alleen een financiële ondersteuning door Succulenta niet genoeg. Het Bestuur zou alle aspecten van de succulentenbescherming moeten ondersteunen.

Het Bestuur wil dat wel stimuleren maar vindt dit in eerste instantie een taak voor de afdelingen en de W.S.B. De bijeenkomst wordt afgesloten met de afspraak dat de W.S.B. een gedetailleerd actieplan aan het Bestuur zal voorleggen. Op de volgende bijeenkomst zal dit plan dan onderwerp van gesprek zijn.

Namens de W.S.B., F. Triep

CACTUSBEURS AFD. IJSSELSTREEK

Traditiegetrouw wordt ook dit jaar weer de "Succulentenbeurs van het Oosten" georganiseerd en wel op: Zaterdag 29 augustus 1987 in de "Hanzehof", Coehoornsingel te Zutphen. Aanvang beurs 11.00 uur. Zaal open 10.00 uur. Einde beurs 16.00 uur.

De akkommodatie in zaal "Buitensocieteit van de "Hanzehof" geeft voor iedereen voldoende ruimte terwijl er ook ruim voldoende parkeerplaatsen is. Tevens is er de mogelijkheid de inwendige mens te versterken.

Gezien de hoge kosten, verzoeken wij u tijdig, d.w.z. voor 1 augustus a.s. de tafels te reserveren door storting van het verschuldigde bedrag op postrek. 5688711 t.n.v. A. Melcherts te Losser.

Tarieven: f 2,50/mtr. maximaal 3 mtr./persoon. Voor handelaren speciale condities op aanvraag. Inlichtingen bij Dhr. C. Wonnink, Mgr. Nolenstr. 25, 7204 LK Zutphen. Tel.: 05750-24036.

N.B. Indien u niet reserveert loopt u het risico geen tafelruimte meer te kunnen huren. Het is niet toegestaan op onze beurs natuurimporten mee te brengen.

De Beurscommissie afd. IJsselstreek.

ADRESWIJZIGINGEN

Het adres van de ledenadministratie is gewijzigd in:
M.J. van Eijdsden, Saturnus 8, 7904 GB Hoogeveen.

Het adres voor de rubrieken "Vraag en Aanbod" en Advertenties is geworden:
M. de Bekker, Kraayven 1, 5386 LH Geffen.

VRAAG EN AANBOD

Opgaven voor het juni-nummer moeten vóór 15 mei bij de heer **M. de Bekker, Kraayeven 1, 5381 LH Geffen** zijn. Leden van Succulenta mogen per jaar éénmaal gratis een advertentie zetten in deze rubriek. Alleen advertenties de hobby betreffende worden opgenomen.

Te koop gevraagd: aluminium plantenkas, ca. 2,5x3,5 mtr. Prijsopgaaf: G. Meijer, B. von Suttnerweg 10, 8161 DK Epe, tel. 05780/16379.

Te koop: ± ongeveer 750 cactussen, zowel zaailingen als ook oudere planten. Tevens Succulenta's van 1973 t/m 1986. G. Vaessen, Oudeweg 56, 6067 CA Linne, tel. 04746-4807.

Te koop: Wegens tijdgebrek, grote verzameling cactussen, ± 700 soorten, ± 3500 planten groot en klein. Harry Schers, v.d. Steenstr. 65, 5768 AJ Meijel, tel. 04766-2587.

Vakantieruil: Echtpaar met 1 dochter (12 jr.) wil graag vakantie/woningruil, incl. verzorging van cactussen en huisdieren. Periode: 28/5 t/m 8/6, 11/7-1/9 (2 à 3 weken) herfst- of kerstvakantie. A.J. de Jager, Rooseveltstr. 29, 6441 JM Brunssum, tel. 045/250940.

Te koop: cactuszaailingen, ca. 130 soorten diverse geslachten. Lijst uitsluitend schriftelijk aan te vragen door een gefrankeerde, aan Uzelf geadresseerde envelop te sturen naar C.A. Beuijnes, Lagewaard 71, 2396 AZ Koudekerk aan de Rijn.

Te koop: Pachanoi-stekken, lang 35-45 cm, doorsnede 6-7 cm, ± 50 stuks. Tel.: 04242-83668.

Te koop: Muurkastje 3,25x1,90 mtr. met electr. verw., thermostaat, eternitbakken en tafels ± 150 cactussen. Prijs ca. f 1.000,-. Mevr. de Jong, Oostvoornelaan 14, Den Haag. Tel.: 070-686687.

SOUTHWEST SEEDS

CACTUSSEN- EN VETPLANTENZADEN
Schrijf vandaag nog voor gratis zaadlijst

DOUG & VIVI ROWLAND
200 Spring Road • Kempston, Bedford • England MK42-8ND
Telephone Bedford (0234) 58970

F. Süplie, Weg langs het Kerkhof 1,
(nabij Kapel i/h Zand),
6045 AN Roermond,
tel. 04750-19389.

Geopend: zaterdag van 11.00 tot 17.00 uur
ma./vr. na tel. afspraak.

epiphytische cactussen, EPIPHYLLUM HYBRIDEN, winterharde vetplanten en geraniums, zeldzame cactussen en vetplanten, pelargoniums. Ook verzending is mogelijk! Een geïllustreerde plantenlijst wordt na overmaking van f 3,35 op giro 3710170 toegestuurd. 9 Mei grote verkoop. 8 Juni 'Open Dag' van 10.00 tot 17.00 uur.

Het was koud en winderig, de vierde maart 's morgens, de hemel was zwart; het zag ernaar uit dat een onweer op komst was.

In Parras konden wij onze oude vriend, Mathias Laredo, een uitstekend kenner van de cactusflora van Coahuila, ertoe overhalen een dag met ons mee te gaan de Sierra Parras in.

Vanaf Parras reden we eerst over de hoofdweg nr. 40 naar Torreon en ter hoogte van El Sol gingen we de Sierra Parras in. Ten noorden van La Pena op een kalksteenplateau van een op het zuidwesten gerichte steile bergkam op 1350 m hebben we uiteindelijk enkele zeer kleine *M. viescensis* gevonden. Zonder de scherpe ogen van Mathias Laredo zouden we ze zeker niet gezien hebben.

Ondertussen waren de donkere wolken weer verdwenen; de hemel was wolkenloos en het werd gloeiend heet. Tegen drie uur reden we verder richting Menchaca. Op een berg vonden we dankzij Mathias Laredo groepen en solitaire planten van een roserood bloeiende *M. candida*, waarvan de bedoorning variëerde van wit tot bijna vosrood. Deze *Mammillaria* bleek bij later onderzoek zaden te bezitten die overeenkomen met Buxbaums beschrijving.

Onze terugreis naar Parras werd een hel. Eerst wilden we via El Sol en de hoofdweg weer naar Parras terug. Mathias meende echter dat de weg door de lagune over de nieuwe pas landschappelijk mooier zou zijn. Op onze vraag: "Mathias, cuantos kilometros son desde aqui hasta Parras?" antwoordde hij: "A unos veinte kilometros, mas o menos". Na ruim 60 km over enkeldiepe leem zonder herkenbare weg hebben we behoedzaam gevraagd: "Mathias, por favor; cuantos kilometros son a Parras?" Mathias: "No se; quien sabe; a unos veinte kilometros, mas o menos". (Ik weet het niet, wie wel; 20 km misschien, meer of minder.).

Rond 8 uur 's avonds, voor de bergpas naar Parras, gaf de motor van onze VW-bus, die 6000 km zonder problemen gedraaid had, de geest. Voor de prachtige sterrenhemel, waar de Grote Beer juist boven de horizon verscheen, hadden we toen niet veel interesse.

Het luchtfilter van de motor was totaal vervuild; het duurde enige tijd voor we doorkregen, dat onze wagen met zeer veel gas geven nog tot verder rijden bewogen kon worden. Ik heb in deze nacht enorme bewondering gekregen voor mijn reisgezel Peter Schätzle, die het presteerde tegelijk gasgevend en remmend de bergpas over te komen.

Toen we laat in de nacht in Parras aankwamen en afscheid namen van Mathias Laredo, zei hij tegen me: "Cuando tu vuelvas a Alemania y escribas sobre éste día, digas que estuviste en camino con guia loco llamado Mathias Laredo".

(Wanneer je in Duitsland terugbent en over deze dag schrijft, zeg dan dat je met een idiote gids genaamd Mathias Laredo op pad bent geweest).

Het werd al dag toen we weer in Saltillo aankwamen.

Helaas zijn nog niet alle gegevens over deze door ons ontdekte *M. candida* beschikbaar. De resultaten van nauwkeurig onderzoek zullen later volgen.

Conclusie:

Ofschoon het goed bekende zaad van *M. candida* binnen het geslacht *Mammillaria* al op zich staat, roept de herontdekking van een *Mammillaria candida*-populatie met geknobbelde zaden een serie vragen op die ik hier aan u wil voorleggen.

Is de theorie van Buxbaum omtrent de zaadprogressie, die hij poneert aan de hand van *M. ortiz-rubiona* (die door Hunt, naar mijn mening terecht, als synoniem van *M. candida* gezien wordt) houdbaar of betreft het hier volledig verschillende zaadtypen?

Rechtvaardigt het hier getoonde zeer duidelijke verschil tussen deze zaadtypen niet tenmiste de splitsing in twee aparte soorten?

Zeer zeker is ook te overdenken de zienswijze van Riha en Riha, die zowel het geslacht als het ondergeslacht *Mammilloidia* voor overbodig houden.

Dankwoord:

Mijn dank geldt in de eerste plaats mijn reisgenoot Peter Schätzle uit Lippe/Lage, wiens rijkunst ons voor veel moeilijkheden behoeftte.

Voor de kritische beschouwing van het manuscript dank ik zeer hartelijk Jörg Piltz uit Düren. Veel dank ben ik verschuldigd aan Dr. Klingele van het Institut für REM-Fotografie, München voor de REM-opnamen.

Thomas Linzen uit Magdeburg dank ik zeer voor de goede raadgevingen en het beschikbaar stellen van literatuur.

Naschrift van de auteur:

Na het afsluiten van het artikel ontving ik van de heer Werner Niemeier uit Berg een dia van een *Mammillaria candida*, die hij ten noorden van Est. Marte, Coahuila, gevonden had. Deze dia werd afgedrukt in zwart/wit in het Mitteilungsblatt Afm. nr. 6, 1986 onder de naam *M. candida* var. *rosea* (waarmee ze echter niet identiek is). De plant komt in uiterlijk goed overeen met de *M. candida* van Menchaca, Coahuila. Het zaad is helaas niet bekend.

Aachenerstrasse 748-750, D 5000 Keulen 41 (Müngersdorff)

Vert.: Ludwig Bercht

* *
*

Astroloba Uitew. (IV)

L.E. GROEN

Astroloba spiralis (L.) Uitew. ssp. **spiralis**

Uitewaal, Succulenta: 53 (1947); Jacobsen, Handbuch der sukkulenten Pflanzen: 301 (1954) & Sukkulentenlexikon: 99 (1970); Reinecke, The genus *Astroloba* Uitewaal (1965); Court, Succulent Flora of southern Africa: 173 (1981); Pilbeam, *Astroloba* and *Haworthia*: 153 (1983); Wijnands, The Botany of the Commelins: 128 (1983).
LECTOTYPE: Dillen, Hortus Elthamensis 16 fig. 14 (1732) (Wijnands l.c.).

Homotypische synoniemen:

Aloe cylindracea Lam., Encyclopedie Méthodique Botanique 1(1): 89 n. 19 (1783).

Aloe imbricata (Aiton) Haw., Trans. Linn. Soc. London: 7 (1804); Salm-Dyck, Cat. Rais.: 10 (1817) & Monogr. gen. Aloes: § 2 fig. 1 (1837); Sprengel, Syst. Veg.: 70 (1825); Roemer & Schultes, Syst. Veg. 7: 657 (1829); Kunth, Enum. Pl. 4: 495-496 (1843).

Aloe spiralis L., Sp. Pl.: 322 (1753) (Hort. Cliff.: 132 (1738), Hort. Ups.: 87 (1748); Commelin, Prael. Bot.: 83 (1703); Boerhaave, Index plantarum: 131 (1719); Tilli, Cat. pl. horti Pisani: 7 (1723); Dillen Hort. Elth.: 16 t. 13 f. 14 (1732); van Royen, Florae Leydensis (1740) Burman, Prod. Fl. Cap. 10 (1768); Miller, the Gard. Dict. no. 12 (1768); De Candolle, Pl. Succ. Hist., 10 t. 56 (1800); Aiton, Hort. Kewensis ed. I: 470 (1789); Jacquin, Fragmenta Bot.: 72 t. 110 (1809); W.T. Aiton, Hort. Kew. ed. 2: 297 (1811); Ker-Gawler, Bot. Mag. t. 1455 (1811).

Aloe spiralis L. var. *imbricata* Aiton, Hort. Kew. ed. I: 470 (1789) Willdenow, Sp. Pl. ed. 4, 2: 191 (1799).

Aprica imbricata (Aiton) Willd., Mag. Ges. Naturf. Freund. Berl. V: 273 (1811).

Aprica spiralis (L.) Baker, J. Linn. Soc., Bot.: 218 (1880) & Flora Cap. 6: 331 (1896) non Willdenow (1811); Berger, Pflanzenreich 38: 117 (1908); Uitewaal, Succulenta: 25-27

(1939); Brown, Cact. Succ. J. (Amer.) 11: 84 (1939) cum fig.

Haworthia imbricata (Aiton) Haworth, Syn. Pl. Succ.: 98 (1812); Parr, Bull. A.S.P.S. 6: 196 (1971); Scott, The genus *Haworthia*: 145 (1985).

Haworthia spiralis (L.) Duval, P. Succ. in Hort. Alencon: 7 (1809).

Taxonomische bijzonderheden (Gedeeltelijk naar Wijnands, 1983)

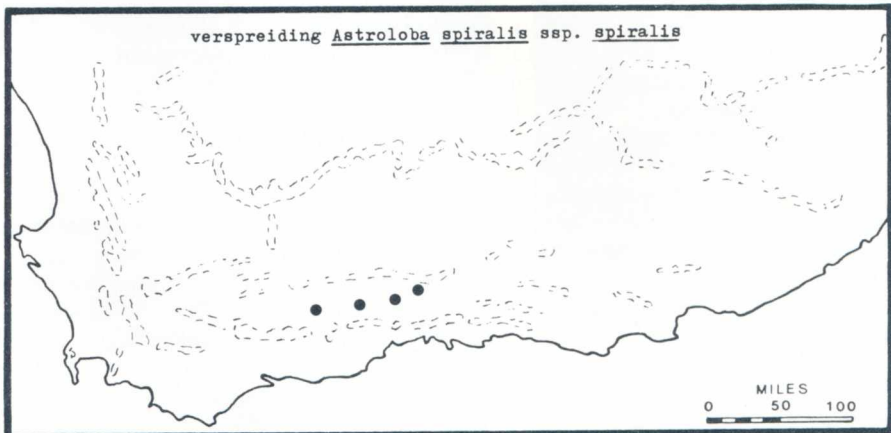
De beschrijving van *Aloe spiralis* L. (1753) in *Species Plantarum* is gebaseerd op de bloemen. De naam die gebruikt is in *Hort. Cliff.*, *Hort. Ups.* en van Royen (1740) beschrijft de niet bloeiende plant. Er zijn geen exemplaren bewaard in de respectievelijke herbaria. De overblijvende elementen zijn de platen gepubliceerd door Commelin (1703) en door Dillen (1732). De plant van Commelin heeft geen bloemen. De plaat van Dillen laat de ruwe bloemen zien die typisch zijn voor deze soort. Deze plaat is dan ook als lectotype aangewezen.

Haworth publiceert in 1804 een illegitiem homoniem van *Aloe spiralis* L. met een gladder bloembuis, *Aloe spiralis* Haw. Door Willdenow (1811) is *Aprica spiralis* (Haw.) Willd. gepubliceerd, waardoor *Aprica spiralis* (L.) Baker (1880) een later homoniem is.

Aloe cylindracea Lam. is een overbodige naam voor *Aloe spiralis*, hetgeen ook geldt voor *Aloe spiralis* var. *imbricata* Aiton; beide namen zijn op Dillen's plaat gebaseerd. Parr (1971) geeft binnen *Haworthia* de naam van dit taxon op als *H. imbricata* (Aiton) Haw. (1812), non *H. spiralis* (Berger) Resende. De correcte naam in *Haworthia* is echter *Haworthia spiralis* (L.) Duval.

Astroloba spiralis wordt hier beschouwd als een bijzondere vertegenwoordiger van een complex, waarvan elementen zijn beschreven als zelfstandige soorten: *A. congesta*, *A. deltoidea*, *A. foliolosa*, *A. pentagona* en *A. turgrida*. Een gemeenschappelijk kenmerk van dit complex zijn bladeren zonder tuberkels. De enige andere soort in *Astroloba* die dit type blad heeft, is *A. herrei*, die verschilt van de *A. spiralis*-groep door een afwijkende blad- en bloembouw. De enige reden dat *A. spiralis* tot nu toe als zelfstandige soort gehandhaafd is, is de typische, ruw opgezwollen bloembuis. Omdat *A. spiralis* de oudst bekende, goed getyficierde naam is, wordt deze verder gebruikt voor het hele complex. Alle andere vormen worden hier verder in *A. spiralis* ssp. *foliolosa* ondergebracht. Om geografische verschillen aan te duiden wordt verder gesproken van westelijke, centrale en oostelijke vormen. Laatstgenoemde onderverdeling heeft geen taxonomische status.

Astroloba spiralis is omstreeks 1702 in de botanische tuin van Amsterdam in cultuur genomen.

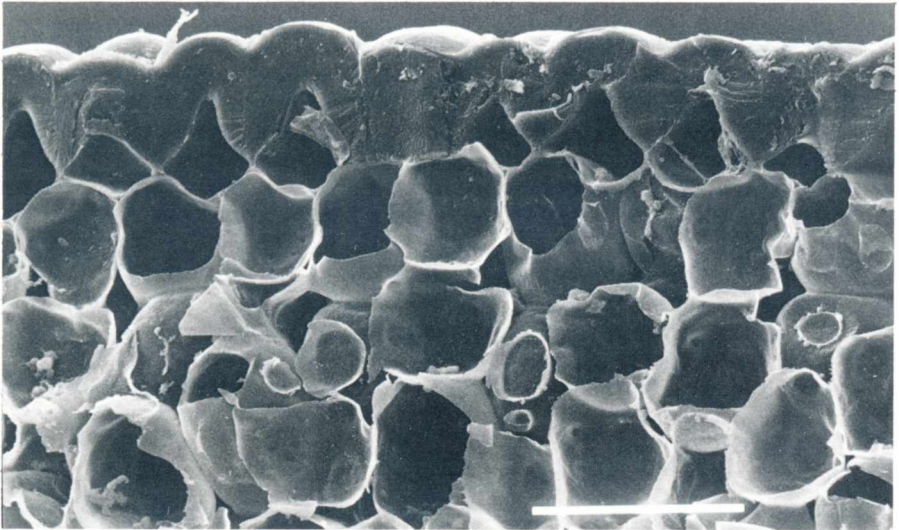

Astroloba spiralis ssp. *spiralis*

Foto van de schrijver

Onder: *Astroloba spiralis* ssp. *spiralis*
De epidermis is gebobbeld door de
bolle buitenzijde van de cellen.

Beschrijving

Stengel rechtop, 10-20 cm lang, aan de basis spruitend. Bladeren spiraalsgewijs tot dakpansgewijs geplaatst, stengelbedekkend, eirond tot driehoekig-lancetvormig, toegespitst, min of meer opgericht, 2,0-3,0 cm lang en 1,0-1,5 cm breed, breedste gedeelte onder het midden, grijsgroen tot blauwgroen; onderzijde ongeveer vanaf het midden naar de punt vaak scheef gekield, geen tuberkels of vlekken aanwezig. Randen en kiel fijn gekarteld-ruw, soms donkerder gekleurd dan de bladschijf.

Bloemstengel vertakt of onvertakt, met 3-6(7) steriele, driehoekig-lancetvormige bracteeën. Bloemsteeltjes aan basis bloemtros 2,0-4,0 mm, in het midden van de tros 1,0-1,5 mm lang. Fertiele bracteeën aan basis bloemtros 5,0 mm lang, in het midden der bloeiwijze 2,5-3,0 mm. Bloemen zeshoekig-cylindrisch, door opgezwollen weefsel is de bloembuis ruw;

bloembuis 7-13 mm lang, diameter aan de basis 2,5-4,0 mm, bijna gelijk aan de diameter in het midden, wit met bleekgroene middennerf. Bloemslippen geel, nooit wit of roomkleurig, 1,5 mm lang, 1,5-2 mm breed.

Verspreiding Kaaprovincie: Ladismith-, Oudtshoorn-district.

Levende exemplaren gezien:

57SF00408, coll. Uitewaal (BID); 57SF00383, coll. Uitewaal (BID); 57SF00386, coll. Uitewaal (als Ap. 331 ontvangen van J.W. Dodson, Californië, USA (BID); 57SF01062, coll. Uitewaal (BID).

Literatuuropgaven vindplaatsen:

37 km Z. van Ladismith aan de oude weg naar Barrydale, Reinecke 6; 13 km Z. van Calitzdorp, Reinecke 48; Oudtshoorn-district, Barker 5096 (NBG); 6 km buiten Oudtshoorn aan de weg naar Friesland, Reinecke 7, 61; Hall. s.n. (NBG) (geciteerd door Wijnands l.c.).

Herbarium:

Groen 22, 50SF00408, coll. Uitewaal (BID) & tekening; Uitewaal s.n. (foto) (WAG); Groen 111, 57SF1062, coll. Uitewaal (BID).

(wordt vervolgd)

* *
*

Het geslacht *Matucana* Br.&R. (IX)

R. BREGMAN, A. MEERSTADT, P. MELIS en A.B. PULLEN

Matucana formosa Ritter. *Taxon* 12 (3) p. 125 (1963)

(*formosa* = schoon, welgevormd).

Synoniemen:

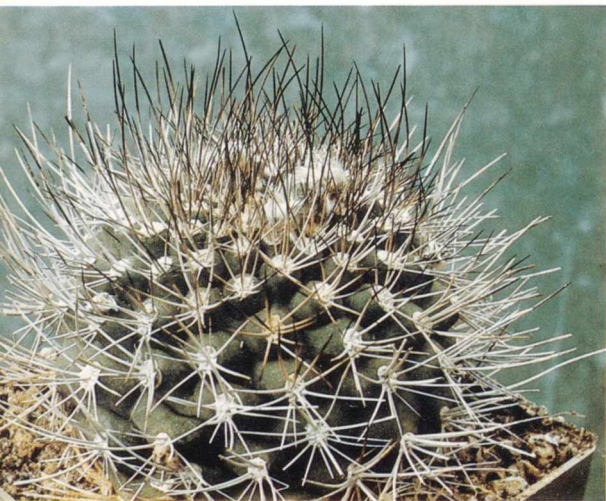
Submatucana formosa (Ritt.) Backbg. *Descr. Cact. Nov.* III p. 14 (1963)

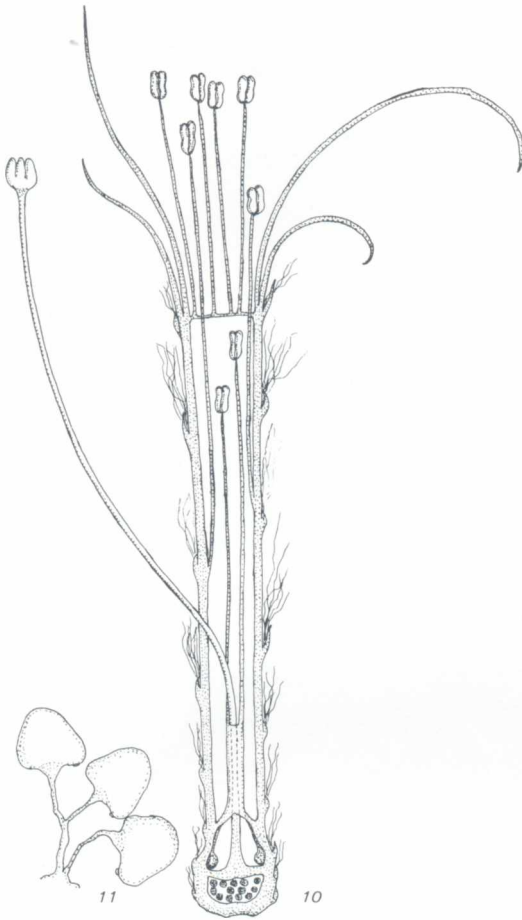
Borzicactus formosus (Ritt.) Don. *The Nat. Cact. & Succ. Journ.* 26 (1) p. 10 (1971)

Loxanthocereus formosus (Ritt.) Buxb. in *Krainz: "Die Kakteen" CVC* (1974)

Rechts: *Matucana formosa*, cultuurplant. Foto: P. Melis

Onder: *Matucana formosa*, importplant nr. 19200 in de botanische tuin van Heidelberg, verzameld bij Balsas. Foto: R. Bregman

- 10 *Matucana formosa*, lengte-
doorsnede van de bloem
11 Zaadknoppen
12 *Matucana formosa*, REM-
opname van het zaad in zij-
aanzicht; ventrale zijde links,
dorsale zijde rechts; de arillus
is hier in sterke mate ge-
scheurd en losgekomen van
de testa; vergroting 45x
13 Basaal aanzicht; vergroting
45x
14 Testacellen in het apikale
deel van het zaad met de
zwak geplooidde cuticula; ver-
groting 500x
15 *Matucana formosa*, lengte-
doorsnede van het zaad; hi-
lumweefsel, arillus en funicu-
lus gestippeld; vergroting
40x
16 *Id.*, embryo

REM-foto's en tekeningen: R. Bregman

Nummering op pag. 115:

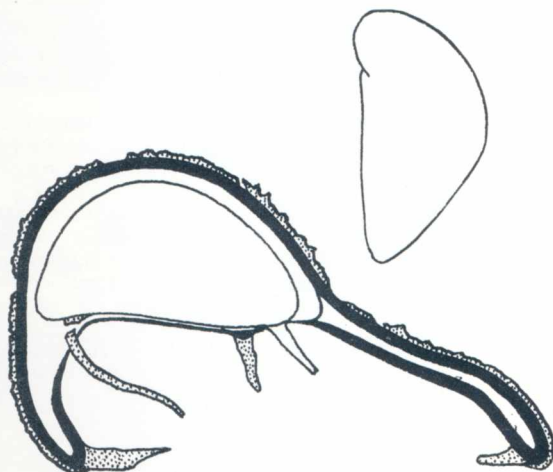
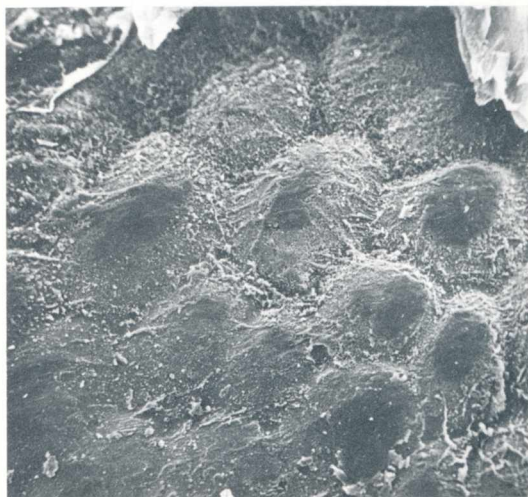
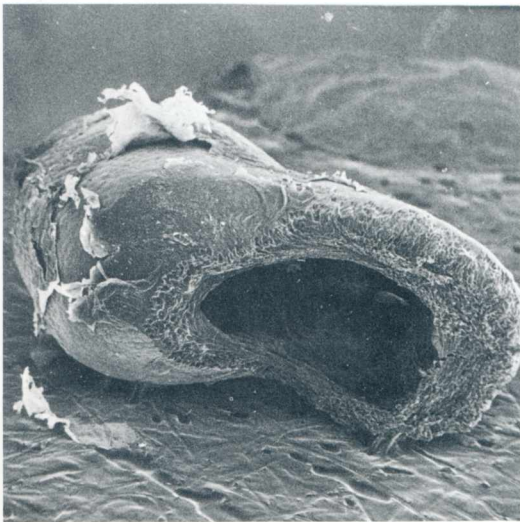
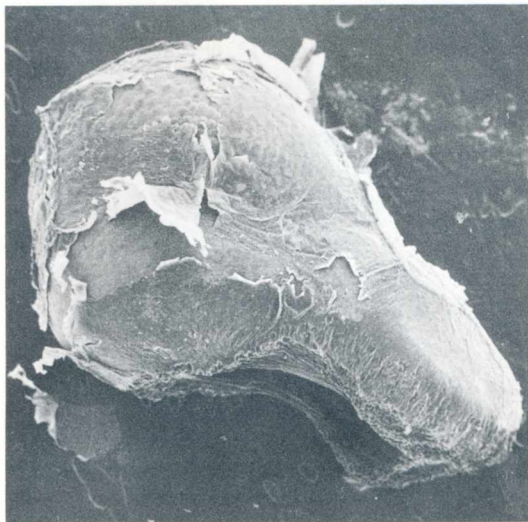
12	13
14	15
	16

- Submatucana formosa* var. *Pai-Pai*
Submatucana formosa var. *longispina* n.n.
Submatucana formosa var. *Bolivar*
Matucana formosa var. *minor* Ritt. Taxon 12 (3) p. 125 (1963)
Submatucana formosa var. *minor* (Ritt.) Backbg. Descr. Cact. Nov. III p. 14 (1963)

Beschrijving:

Lichaam grijsgroen; bolvormig, 10-15 cm breed, 10-15 cm lang; weinig spruitend aan de basis; geen penwortel. Ribben 20-30, tamelijk smal, recht, zonder tuberkels of met korte, tot 10 mm hoge, ronde of hoekige tuberkels. Areolen ovaal, 3-6 mm lang, bruinachtig, later grijs wordend, 10-20 mm van elkaar verwijderd. Bedoorning in nieuwgroei donkerbruin met zwarte top, later grijs wordend; recht tot iets gebogen, buigzaam; randdorens 6-11, tot 30 mm lang; middendorens 1-4, 20-50 mm lang.

Bloem 8-10 cm lang, in anthese 4-7,5 cm breed, iets scheef; karmijnrood. Bloembuis 3-4 mm dik, grijs behaard. Nektarkamer 3-4 mm hoog, 4 mm breed, afgesloten door een diafragma dat gevormd wordt door de basis van de primaire meeldraden. Honingklieren wandstandig, geel. Helmdraden wit, aan de bovenzijde purper, helmknoppen bruin; primaire meel-

draden aan de basis tot ca. 15 mm vergroeid, de stamper als een manchot omvattend. Stamper roodachtig; stempellobben 5-8, 3-5 mm lang, groengeel.

Vrucht rond met ribben, groen met rood, ca. 15 mm lang, ca. 10 mm breed.

Zaad zeer karakteristiek van vorm; dofzwart met onregelmatig verdeelde geelbruine arillusresten; ca. 2,3 mm breed, ca. 1,5 mm hoog, ca. 1,0 mm dik; ventraal niet verbreed, dorsaal zeer sterk verbreed (eendesnavelvormig). Hilum peervormig; hilumweefsel bleekgeel, aan de hilumrand zodat een groot ovaal gat aanwezig is. Testacellen licht gebobbeld tot afgeplat met zwak geplooid cuticula.

Embryo peervormig, recht.

Opmerkingen over de nomenclatuur

Ritter onderscheidt een variëteit *minor*, die zich van het type onderscheidt door de volgende kenmerken: Lichaam kleiner; ribben 13-21. Bloem tot 65

mm lang; manchet van het diafragma tot 3 mm lang. Zaad identiek aan dat van het type. Deze variëteit minor vertegenwoordigt de meest zuidelijke populaties van de soort. Zij kan hoogstens als standplaatsmodificatie worden beschouwd en valt binnen de variatiebreedte van de soort. Ons inziens is nog onvoldoende onderzocht of deze populaties in contact staan met de populaties bij Balsas. Wij zijn van mening, dat deze planten niet de status van een apart taxon verdienen.

Verspreiding

M. formosa werd in 1957 ontdekt door F. Ritter. De typevindplaats ligt bij Balsas, Dept. Cajamarca, Peru. Het holotype bevindt zich in het herbarium van de R.U. Utrecht. De soort komt voor aan beide zijden van de Rio Marañón, in de departementen Cajamarca en Amazonas. De planten groeien op een hoogte van 800 tot 1000 m boven zeeniveau.

Ritters variëteit minor groeit verder naar het zuiden, bij El Chagual, Dept. La Libertad, op een hoogte van 900 m.

Veldnummers

Hieronder volgt een lijstje met alle tot *Matucana formosa* behorende planten, met daarbij de namen, waaronder ze in omloop gebracht zijn.

- FR 658 *Matucana formosa* (Balsas, 900 m)
- FR 1072 *Matucana formosa* var. minor (El Chagual)
- DM 20 *Matucana formosa*
- L 105 *Submatucana formosa* (Balsas)
- L 221 *Submatucana formosa* var. Pai-Pai
- L 226 *Submatucana formosa* var. minor (El Chagual)
- WK 79 *Matucana formosa*
- KK 276 *Submatucana formosa* (Balsas, 800 m)
- KK 276 *Submatucana formosa* var. Bolivar
- KK 276a *Submatucana formosa* var. minor (El Chagual, 1000 m)
- KK 276b *Submatucana formosa* var. longispina (Balsas, 1000 m)
- PCH 4957 *Matucana formosa*

Opmerking: Onder nummer FR 1315 is door Ritter een plant in omloop gebracht die hij beschouwt als een natuurhybride tussen *Thrixanthocereus blossfeldiorum* (Werd.) Backbg. en *M. formosa* Ritt.

(wordt vervolgd)

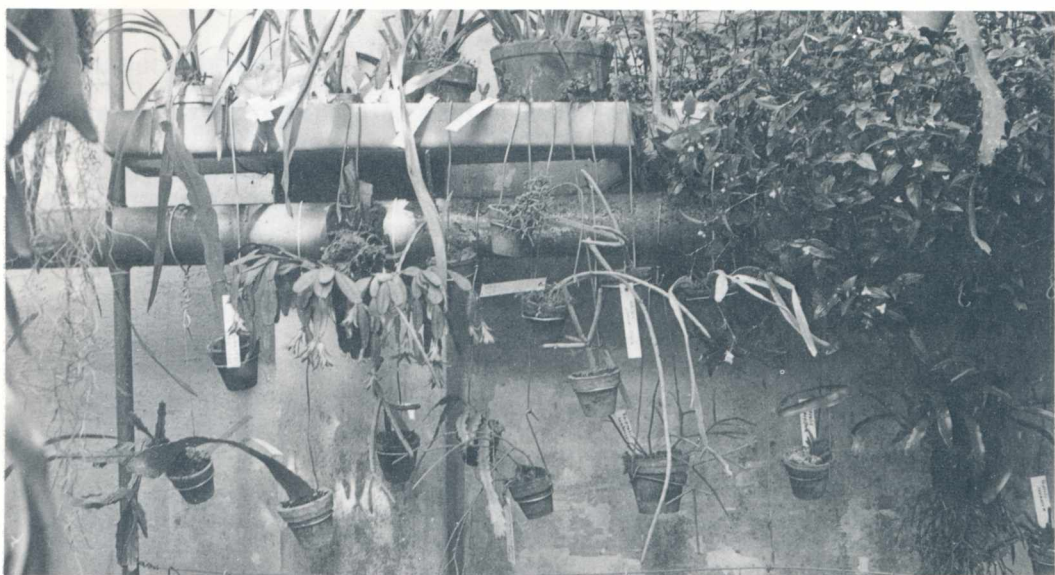
Corr.adres: Beatrixlaan 10, 7711 KG Nieuwleusen

* *
*

Rhipsalis en Epiphyllum - ook zij zijn het verzamelen waard!

DIETER TÄUBER

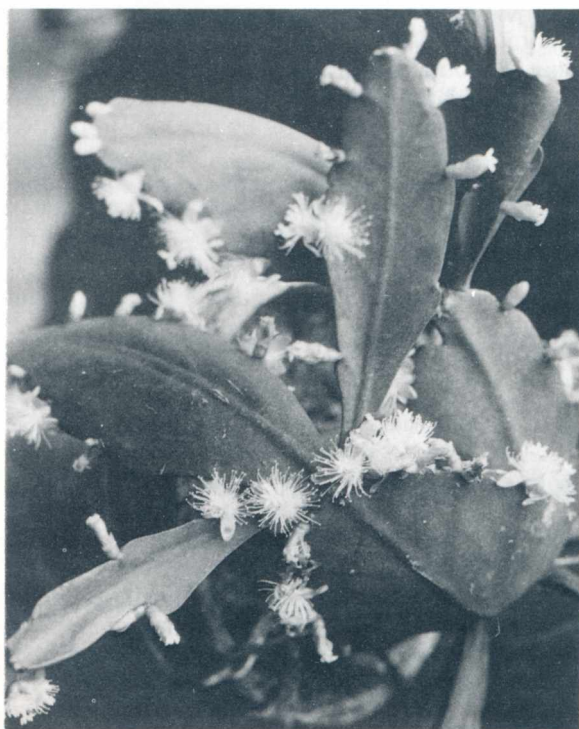
Steeds meer cactusliefhebbers gaan ertoe over, tenminste als de ruimte het toelaat, naast zuil- en bolcactussen ook andere plantenvormen en -soorten te verzamelen. Een en ander zorgt voor enige afwisseling in de collectie. Naast bromelia's, in 't bijzonder Tillandsia's, treft men verschillende epifytisch groeiende cactussen aan. De meest geliefde zijn *Epiphyllum*, vroeger vooral bekend onder de naam *Phyllocactus*, en *Rhipsalis*, de koraalcactus. *Rhipsalis* is een geslacht met een grote vormenrijkdom; de vertegenwoordigers worden aangetroffen in bijna alle tropische delen van Amerika en de naburige eilanden en op Madagascar en het nabijgelegen continentale Afrikaanse kustgebied. *Rhipsalis* groeit in zijn natuurlijke omgeving voornamelijk

*Boven: Het begin van
de Rhipsalis-verzameling
van de auteur*

Rechts: Rhipsalis pachyptera

Foto's van de schrijver

epifytisch, dus op bomen, maar er zijn ook soorten die op rotsen groeien, hangend of klimmend en veel luchtwortels vormend.

Binnen het geslacht Rhipsalis onderscheidt men zo'n 70 soorten, die in hun verschijningsvorm zeer verschillend zijn. Zo zijn er soorten met rolronde takken, met korte enkelvoudige takjes, met vertakte stammen, met verbrede takken zoals bij Epiphyllum, met behaarde takken en met enorm lange takken.

Het verspreidingsgebied van Epiphyllum omvat de tropische delen van Amerika. Er zijn thans ongeveer 25 soorten beschreven. De vormenrijkdom is

minder; het zijn meestal planten met afgeplatte, "bladachtige" takken. Hieronder komen wel reusachtige takken voor, zoals bij de soorten *E. oxycornum* en *E. grandilobum*.

De meeste soorten van beide geslachten zijn niet moeilijk in cultuur. Opgepot in een orchideeënsubstraat of sphagnum leveren ze geen problemen; hangend groeiende soorten komen volledig tot hun recht in hangpotten. Opbinden op bast of stammen kan ook, maar het gevaar voor uitdrogen is dan veel groter. In de zomer kunnen epifytische cactussen in de tuin in de schaduw opgehangen worden op niet te tochtige plaatsen; iedere twee weken kan aan het gietwater enige mest worden toegevoegd.

Zoals vele andere planten verlangen epifytische cactussen na de groeiperiode een rustperiode, die ze o.a. gebruiken voor het aanleggen van knoppen. Bij *Rhipsalis* verschijnen de knoppen dikwijls al in oktober, de bloeitijd zelf valt meestal in de maanden december tot en met februari. *Epiphyllums* daarentegen bloeien in de maanden april tot en met juni.

Sommige *Rhipsalis*-soorten bloeien maar met één bloem tegelijk; deze bloemen zijn dan wel relatief groot, maar niet veel meer dan 2,5 cm in doorsnee. Andere *Rhipsalis*-soorten bloeien met een heleboel kleine bloempjes tegelijk. *Epiphyllums* bloeien hoogstens met enkele bloemen tegelijk.

Sommige soorten vormen ook zonder bestuiving vruchten, wit tot rood van kleur, die vooral bij *Rhipsalis* soms meer dan 2 jaar de planten blijven sieren. De bloemkleuren zijn bij *Rhipsalis* wit en lichtgeel tot rose, deels met bruine buitenste bloembladen. Bij *Epiphyllum* treffen we alle mogelijke bloemkleuren aan; de bloemgrootte evenaart en overtreft dikwijls die van *Selenicereus*. Wie zich met epifytische cactussen wil gaan bezighouden, zal in de assortimentsaanbiedingen van handelaren zeker enkele soorten vinden, alhoewel juiste namen vaak ontbreken. Van *Epiphyllum* worden zeer veel hybriden verspreid, vaak met de prachtigste bloemen.

Het zijn alle planten die ik gaarne bij u aanbeveel.

Schillerstrasse 19, 5105 Vieselbach, DDR

Vert.: Ludwig Bercht

* *
*

BOEKBESPREKING

Atlas kaktusu 1986. Cactusatlas, uitgegeven door de cactusvereniging Chrudim (CSSR), 47 losse bladen met op elk een kleurenfoto, omslag met voorwoord en inhoudsopgave, formaat 24,7x16,5 cm.

De overeenkomst met het werk van Krainz "Die Kakteen" en de middenbladen in K.u.a.S. is duidelijk aanwezig. Deze 47 kleurenfoto's met even zo vele teksten vormen de eerste aflevering van een toekomstig monumentaal werk, een cactusatlas. Hoe lang en in welke omvang het zal verschijnen, kan niemand nu inschatten. De atlas verschijnt in losse bladen, zodat men uit de afzonderlijke afleveringen naar eigen inzichten een volgorde kan samenstellen. In de toekomst zullen ook teksten verschijnen over morfologie en taxonomie, alsook algemene artikelen over cactussen en afzonderlijke geslachten. Ook zal aandacht besteed worden aan de verzorging. Zo zal beetje bij beetje een levendige monografie ontstaan, waarvan zowel de beginner als de gevorderde plezier zal hebben.

De aparte bladen zijn als volgt opgebouwd: bovenaan staat de geldige botanische naam, dan volgt een goede kleurenfoto van tenminste 11x13,5 cm, daaronder de bron van de nieuwbeschrijving, beschrijving van de soort, betekenis van de naam, variëteiten en vormen, voorkomen en verspreiding, opmerkingen, literatuur, verzorging, foto- en tekstauteur en herkomst van de afgebeelde plant. Deze eerste aflevering omvat 47 welbekende vertegenwoordigers in onze verzamelingen.

Te bestellen bij Zasilkova prodejna Chrudimsky kaktusar, Caslavská 366, CS 53701 Chrudim.

Josef Wanie, vert. Ludwig Bercht

Excelsa nr. 12 (1986)

Ondanks grote financiële problemen is dit één keer per jaar verschijnende blad van onze Zimbabweaanse zustervereniging toch uitgekomen. De kleurenfoto's zijn bijna alle verdwenen maar toch is het een aantrekkelijke uitgave geworden. De *Crassulaceae* komen aan bod in een artikel over *Cotyledon orbiculata* in Lesotho, de *Asclepiadaceae* in een geïllustreerde checklist van *Stapelieae* in Zimbabwe en een artikel van L.C. Leach over *Huernia concinna* met nieuwbeschrijvingen van twee andere Somalische *Huernia*'s (*H. formosa* en *H. lavrani*), de *Mesembryanthemaceae* in een artikel waarin D.T. Cole de degens kruist met B. Fearn over de verspreiding van *Lithops* en een algemeen artikel over deze familie, de *Liliaceae* in een artikel over *Haworthia arachnoidea* en *H. herbacea* en tenslotte de *Periplocaceae* in een beschrijving van *Pentagonanthus grandiflorus* (met enkele kleurenfoto's). Daarnaast zijn er nog enkele artikelen over *Cycadaceae* (die grote belangstelling genieten in Zimbabwe) en algemene artikelen over de herkomst van de drug Qilika, de Stoye-ansichtkaarten (behorende bij de Haage-catalogi), de cactusverzamelaar J. Simpson, cactussen en succulenten op postzegels en twee gezellige priet-priet-verhaaltjes van Dorothy Popiel.

C. Boele

Kakteen/Sukkulanten, jaargang 20, (1985)

Nr. 1-2 De voorzitter van de ZFA K.S. staat gaarne stil bij het 20-jarig bestaan van deze Oostduitse zustervereniging. M. Commichau wijdt een kort artikel aan *Turbinicarpus valdezianus*. M. Kohser houdt zich bezig met het onderwerp cactussen op postzegels. U. Thieme-Sachse is toe aan deel 3 over het gebruik van cactussen in het leven van de Mexicaanse Indianen, een zeer interessant artikel. A. Treuheit vraagt aandacht voor de winterharde cactus *Maihuenia poeppigii*. H. Beukner deelt de lezer zijn ervaringen mee over het uit zaad kweken van Afrikaanse succulenten. R. Weser verricht waarnemingen aan *Austrocactus patagonicus*. W.-R. Abraham vertelt over zijn zoektochten in Uruguay en Brazilië naar *Notocactussen*. J. Kynast prijst *Coryphantha andreae* aan voor de beginners.

Nr. 3-4 Over de bescherming van (cactus)soorten wordt door enige schrijvers het nodige gesteld. G. Forchert verhaalt hoe hij op een succesvolle wijze *Strombocactus disciformis* op eigen wortel kweekt. J. Ettlert brengt de onechte *Mammillaria pseudoperbella* ter sprake. M. Kohser treffen we wederom met zijn cactuspostzegels aan. W. Gertel biedt zijn verslag aan over zijn zoektochten naar *Sulcorebutia*'s in Bolivia. (Onze eigen) Nico Vermeulen geeft een plantportret van *Rebutia heliosa*. Geneeskragtige stoffen uit het geslacht *Aloe* is een onderwerp van H. Swart. G. Mettée heeft het over de kweek van cactussen op de vensterbank.

Kakteen/Sukkulanten, jaargang 21, (1986)

Nr. 1 Op de omslag staat een mooie kleurenfoto van *Mammillaria herrerae* var. *albiflora*, waaraan G. Milkuhn voorts enige woorden wijdt. Th. Linzen behandelt uitgebreid de vertegenwoordigers van *Mammillaria*, ondergeslacht *Cochemiea*. Op de samenstellende delen van een cultuursubstraat gaat W. Stempel uitvoerig in. Onder de titel "zieke schoonheden in onze collecties" behandelt V. Dornig het thema chlorofylloze cactussen. Van *Trichodiadema densum* geeft M. Commichau een plantportret, mede ondersteund door een fraaie kleurenafbeelding. Is het nu *Gymnocalycium bruchii* of *G. lafaldense*, zo vraagt U. Becker zich af; en hij doet dat vrij uitvoerig. G. Fritz en W. Gertel buigen zich over de identiteit van *Weingartia aglaia* en *W. nigrofuscata*. J. Ettlert vraagt aandacht voor *Thelocactus schwarzii*.

Nr. 2-3 U. Thieme-Sachse voert *Lophophora williamsii* voor het voetlicht met de nadruk op de betekenis van deze plant in de Indiaanse cultuur. W. Jung beschrijft zijn bevindingen op de groeiplaats van *Austrocactus hibernus*. A. Jávör geeft zijn ervaringen met entonderstammen. Ditmaal behandelt Th. Linzen het *Mammillaria* ondergeslacht *Dolichothele*. E. Herzog behandelt de cultuur van *Sclerocactussen*. E. Puchmüller geeft een plantportret van *Dinteranthus polevansii*. R. Dehn doet datzelfde met *Mammillaria bocasana* cv. *flora rubra*. G. Mettée geeft een kort portret van *Parodia mutabilis*, speciaal ten behoeve van de beginners. Van schadelijke diertjes en cactusonvriendelijke virussen maakt M. Lehmann gewag; natuurlijk worden suggesties om dergelijk onheil zoveel mogelijk te voorkomen door de schrijver aangedragen. G. Weisemann heeft het over de automatische regeling van de elektrische verwarming of beluchting in kleinere kweekkasten. P. Täschner doet uit de doeken, hoe een chlorofylloze *Lobivia silvestrii* bij hem in bloei kwam en zelfs zaad voortbracht.

Nr. 4 Dit nummer opent met de nieuwbeschrijving door W. Weskamp van *Parodia heteracantha* Ritter ex Weskamp. N.a.v. de 20e sterfdag staat W. Spanowsky stil bij de persoon van C. Backeberg. G. Milkuhn bespreekt *Rosularia pallida*. Over winterhardheidservaringen bericht E. Schuler. R. Steeger vraagt aandacht voor de vorming van de bedoorning en areolen bij *Cleistocactus strausii*. Convergentie bij hoogsucculente *Euphorbia*'s koos V. Dornig als onderwerp. M. Voigt gaat in op *Epiphyllum* en P. Schade op *Aporocactus*. H. Heinig geeft een verslag over de variatie van de middendoorn bij *Mammillaria surculosa*. Tenslotte een plantportret van *Euphorbia groenewaldii* van de hand van G. Forchert.

The Journal of the Mammillaria Society 25 (4), 1985.

P. Forster vertelt de lezer iets over onderzoek naar Mammillaria-soorten en soorten van verwante geslachten. J. Pilbeam brengt een verslag van een reis door Neder-Californië. P. Nance geeft wat cultuurmijmeringen, terwijl E. Hand iets vertelt over het kweken van Mammillaria's in Centraal Iowa.

The Journal of the Mammillaria Society 25(6), 1985

Na het inleidende woord van de redacteur vertelt R. Abbassian-Carter uitvoerig over haar ervaringen met het kweken van Mammillaria's in Detroit. J. Pilbeam gaat nader in op *Mammillaria arida*, die hij in het zuidelijk deel van Neder-Californië aantrof. Dat hij natuurlijk ook andere Mammillariasoorten aantrof, maakt zijn verslag wel duidelijk. Op de verspreiding van Mammillaria's en *Coryphantha's* gaat D. Speirs nader in.

The Journal of the Mammillaria Society jaargang 26, 1986

Nr. 1 Eindelijk begint dit blad een metamorfose te ondergaan. Het formaat is nu A4, maar wat belangrijker is, door een drukverbetering heeft het zich ontdaan van het stencilkarakter. Na het gebruikelijke woord van de redacteur volgt een verslag van D. Hunt over planten met een Lau-nummer. J. Pilbeam geeft een kort verslag van zijn verblijf in Neder-Californië. S. Woolcock houdt zich bezig met de zaadkleur van *M. bocasana* en nauwverwante planten. P. Nance blijft trouw zijn kaservaringen weergeven. De in de zaadlijst vermelde soorten worden ter sprake gebracht. Uiteraard is er weer een losse zaadlijst bijgevoegd.

Nr. 2 W. Tjaden verdiept zich in de vraag of de "verdwijning" van de naam *Mammillaria elegans* wel terecht is en vergelijkt de beschrijvingen van De Candolle en Pfeiffer van *M. elegans* met die van Pfeiffer van *M. haageana*. E. Hand vertelt hoe hij Mammillaria's in Centraal Iowa kweekt. J. Pilbeam geeft een viertal plantportretten, t.w. van *M. wrightii* var. *wilcoxii*, *M. goodridgii*, *M. sartorii* en *M. brandegeei (lewisiana)*. R. Holt geeft zijn eigen kweekervaringen weer als "continuous story" in dit blad.

Nr. 3 S. Woolcock continueert zijn aantekeningen over zijn Mammillaria's. J. Pilbeam vervolgt zijn reisverslag door Neder-Californië. M. Hunter legt zich blijkens zijn bijdrage toe op de kweek van cristaatvormige Mammillaria's. E. Double vraagt aandacht voor zaadbessen voorzien van tuberkels.

Nr. 4 P. Foster is toe aan deel 2 over Mammillaria-literatuur, waarbij helaas de Duitse bronnen niet gemeld worden, hetgeen de schrijver zelf vermeldt. J. Pilbeam houdt zich bezig met *Mammillaria heyderi* en haar variëteiten, planten die naar eigen ondervinding zeer fraai zijn en tevens ideaal voor beginnende liefhebbers. Een viertal foto's illustreert e.e.a. K. van Gils gaat in op de problemen die hij tot dusver ontmoet heeft bij het kweken van Mammillaria's.

Theo Neutelings

Aztekia jaargang 8, 1985

Het boek van Taylor lag ten grondslag aan het 48 pagina's tellende totaaloverzicht van het geslacht *Echinocereus*. Riha neemt aansluitend nog enkele Echinocereussen onder de loupe. Reinecke en Haslinger behandelen *Echinomastus durangensis*, Bouma bespreekt *Lophophora williamsii* var. *decipiens*, Matis gaat in op *Senecio praecox* var. *morelensis* en *Ibervillea sonora* en Sedivy tenslotte bespreekt *Coryphantha recurvata*. Mazel belicht de persoon Jaromir Seidl en Lüthy gaat kort in op de van nature in Canada voorkomende cactussen.

Ludwig Bercht

INHOUD

Phylo-sofie - P. van Veen	98
Lobivia hertrichiana - G. Winkler	99
Een vetplantje voor het raam (23)- W. Sterk	104
Pilosocereus kanukuensis comb. nov. - P. Braun	106
Mammillaria candida Scheidw. "Mammillaria" of "Mammilloidya"; Heeft Buxbaum zich vergist? (slot) - H. Rogozinski	107
Astroloba Uitew. (IV) - L.E. Groen	110
Het geslacht Matucana (IX) - R. Bregman et al.	113
Rhipsalis en Epiphyllum - ook zij zijn het verzamelen waard! - D. Täuber	116
Boekbespreking - J. Wanie	118
Tijdschriften - C. Boele, Th. Neutelings en L. Bercht	119